

ÖREBRO UNIVERSITET

Akademien för humaniora, utbildning och samhällsvetenskap

Blickar på bröst

En kritisk feministisk diskursanalys av feministers motstånd på Instagram

C-uppsats

2016-01-12

Medie- och kommunikationsvetenskap

Digital Mediedesign

Handledare: Ekaterina Kalinina

Elin Häggberg och Ebba Sääf

Abstract

The study uses critical discourse analysis with a feminist approach to analyze posts on Instagram that can be read as resistance against the hegemonic discourse about the female body. Research has shown that the female body is constantly being objectified and sexualized. Drawing on Foucauldian theories this can be seen as a result of men's historical and systematic use of power over women. The concept of the male gaze has been identified in media research as a big part in shaping this discourse. Feminists who want to resist this hegemonic discourse have to use the language available within it - which is the language found in sexualized images. To interpret these images a feminist gaze is necessary. The result of the study shows that resistance which focuses on displaying/covering breasts is twofold since it can be read as both activism but also as a reproduction of the hegemonic discourse.

Nyckelord: kritisk diskurs analys, feministisk teori, Foucault, den manliga blicken, Instagram, feministisk aktivism, postfeminism, bröst

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte	3
1.2.1 Forskningsfråga.....	3
1.3 Uppsatsens disposition	3
2. Tidigare forskning	4
2.1 Internets möjligheter och begränsningar.....	4
2.2 Aktivism, feminism och sociala medier	5
2.3 Diskursen om kvinnokroppen	6
2.4 Sexualitet och motstånd på sociala medier	8
2.4.1 Riktlinjer och censur	8
2.4.2 Strategier och motstånd.....	9
2.5 Studiens relevans	10
3. Teoretiska utgångspunkter	10
3.1 Diskurser och makt	10
3.2 Hegemoni och motstånd.....	11
3.3 Feminism - postfeminism, genus och makt	12
3.3.1 Postfeminism - Girl power och sexualitet.....	12
3.3.2 Feministisk medieforskning.....	13
3.4 Objektivisering och blickar	15
3.4.1 Den manliga blicken	15
3.4.2 Den feministiska blicken.....	16
3.5 Teoriernas relevans för studien	17
4. Material och urval	18
4.1 Urval	18
4.2 Instagram som kontext	19
4.3 Användarna	20
4.4 Avgränsningar	20
5. Metod och tillvägagångssätt	21
5.1 Kritisk diskursanalys	21
5.1.1 Makro- och mikronivå	22
5.1.2 Sociokulturell kontextualisering	23
5.2 Analyschema och metodfrågor	23
5.3 Metodproblem	23
5.4 Giltighet, tillförlitlighet och generaliserbarhet.....	25
6. Resultatredovisning, analys och diskussion	25
6.1 Vad händer i bilden?.....	26
6.2 Brösten i fokus	27
6.2.1 Den manliga blicken	27
6.2.2 Den feministiska blicken.....	28
6.3 Det privata i det publika	29
6.3.1 Den manliga blicken	30
6.3.2 Den feministiska blicken.....	31
6.4 Rekontextualisering av pornografins bildspråk.....	32
6.4.1 Den manliga blicken	32
6.4.2 Den feministiska blicken.....	33
6.5 Bildernas maktutövning	35
6.5.1 Maktutövning kvinnor emellan.....	35
6.5.2 Maktutövning i den hegemoniska diskursen.....	36

7. Slutsatser	36
7.1 Förslag till framtida forskning	39
8. Sammanfattning	40
9. Käll- och litteraturförteckning	41

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kvinnor får inte visa bröstet på Instagram, detta står klar och tydligt i de riktlinjer som användarna på det sociala mediet måste förhålla sig till (Instagram, 2015). Under året har en mediedebatt utbrutit efter flera uppmärksammade fall där Instagram tagit bort bilder och konton. Diskussionen har handlat om vilka normer som styr vad som får och inte får visas gällande kvinnokroppen (Malmlöf, 2015, 12 januari; Holmgren & Magnå, 2015, 11 juni; Hjortman, 2015, 6 december). Kritiken har grundats i att Instagrams riktlinjer indikerar att kvinnokroppen, särskilt bröstet, alltid är sexualiserad och inte bör visas. Detta framstår som motsägelsefullt när både andra typer av sexuell posering och manliga bröstvårtor är tillåtna. Denna syn på kvinnokroppen hör, enligt feministisk forskning, samman med "den manliga blicken", ett begrepp som syftar till hur kvinnan konstrueras som ett sexuellt objekt för betraktande (Fredrickson & Roberts, 1997; Eriksson & Göthlund, 2012; Mulvey, 1975; van Zoonen, 1994; Rose, 2012). Den manliga blicken ska inte kopplas samman med könstillhörighet utan ska förstås som en läsning som såväl män som kvinnor kan göra. Objektivisering är ett begrepp som beskriver hur kvinnor ofta representeras enbart som en kropp eller delar av en kropp, där kroppen ses som representativ för hela personen. Detta påverkar kvinnor på olika sätt beroende på vikt, ålder, klass, hudfärg – men gemensamt är att det är ett uttryck för hur makt systematiskt utövas mot kvinnor i vardagen (Fredrickson & Roberts, 1997). Diskursen om kvinnokroppen som objektiviserad och sexualiserad är så djupt förankrad i vår kultur att den fått hegemonisk status och därför ses som naturlig och sällan ifrågasätts (Pienaar & Bekker, 2007; Gill & Elias, 2014; Fredrickson & Roberts, 1997).

I alla diskurser finns olika subjektpositioner, alltså roller som deltagare kan inta (Lindgren, 2009). Diskursen om sexualitet har historiskt präglats av dubbelhet och motsägelsefullhet (Foucault, 2002) vilket gjort att de två subjektpositioner som erbjuds i diskursen om kvinnokroppen båda utgår från en manlig blick. Den ena positionen vill förbjuda kvinnans kropp från att visas, då den likställs med pornografi och därför ses som skadlig för framförallt barn och unga (Olszanowski, 2014; Bray, 2009). Den andra positionen uppmuntrar uppvisandet utan hänsyn till objektiviseringens konsekvenser, vilket resulterat i att samhället översvämmats av sexualiserade bilder och uttryck som blivit normaliserade genom till exempel mode, reklam och bilder publicerade på sociala medier (Nikunen, 2015). Detta innebär att det blir svårt för kvinnor att frigöra sig från den objektiviserande normen (ibid.; Nurka, 2014).

Utvecklingen av postfeminismen har gjort att dubbelheten i diskursen om kvinnokroppen även kommit att präglade den feministiska rörelsen. Postfeminismen ifrågasätter den tidigare feminismens syn på kvinnlig sexualitet som formad utifrån patriarkala normer, där framförallt pornografins setts som orsaken till det sexuella våldet mot kvinnor. Istället lyfts den kvinnliga sexualiteten fram som medel för självständighet och egenmakt (Genz & Brabon, 2009). Det innebär att upprepande av pornografins bildspråk kan vara ett uttryck för motstånd och feministisk aktivism (Baer, 2015; Genz & Brabon, 2009; Stehle, 2012; Nikunen, 2015) vilket kan tolkas i enlighet med Foucault som menar att motstånd mot en diskurs alltid sker inom den, med samma språk (Hörnqvist, 1996; Foucault, 2002). Ett exempel är den ukrainska feministiska aktivistgruppen Femen som gjort sig kända för vad de kallar "sextremism". Det innebär att de använder den nakna, sexualiserade, kvinnliga kroppen, med fokus på bröstet, som medel för att föra fram en politisk agenda (O'Keefe, 2014). Denna typ av upprepande innebär alltid en risk för upprätthållande av den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen vilket kan leda till ytterligare sexualisering och objektivering (Baer, 2015; Genz & Brabon, 2009; Stehle, 2012; Nikunen, 2015). Detta är något som Femen fått mycket kritik för, bland annat eftersom de framhåller en vit, smal, ung och konventionellt attraktiv kvinnokropp i sina protester (O'Keefe, 2014). För att kunna läsa och uppfatta komplexiteten i motståndet mot den hegemoniska diskursen i sexualiserade bilder på kvinnor behövs en "feministisk blick". Denna blick gör det möjligt att frånga den objektiverande normen och istället tolka bildernas uttryck för ironi och humor, ta hänsyn till en historia av skadlig objektivering, se relationer mellan diskurser och makt samt hur kvinnlig sexualitet kan vara ett uttryck för egenmakt (Bray, 2009).

Den digitala utvecklingen har skapat nya möjligheter för människor att samlas kring en gemensam agenda och har förändrat hur aktivism och protestaktioner tar sig uttryck. Då samhället har blivit mer individfokuserat har även en ny typ av aktivism, som bygger på spridning av enkla budskap som kan personifieras, fått allt större genomslag (Bennett & Segerberg, 2012). Sociala medier och internet har också blivit en viktig del i hur feministisk aktivism utövas i dag (Baer, 2015), då nätet möjliggjort för marginaliserade grupper att delta i det offentliga samtalet på helt nya sätt (A. Shaw, 2014). Där kan feminister skapa nätverk, utveckla politiska identiteter (F. Shaw, 2012) och skapa en gemensam, politisk agenda (Baer, 2015). Centralt för feministisk aktivism i dag är dess fokus på den egna kroppen som plats för identitetsskapande och motstånd (Baer, 2015; O'Keefe, 2014). Detta fokus kan kopplas till postfeminismen som kritiserats för att kommersialisera och avpolitisera feminismen (Genz & Brabon, 2009). Denna typ av aktivism, som sprids genom sociala medier, kan också ha svårt att skapa verklig förändring då de ofta har otydliga politiska mål (O'Keefe, 2014) och saknar en stabil kärna att samlas kring (Bennett & Segerberg, 2012). Vissa forskare påpekar att internet och sociala medier inte utgör en ideal, demokratisk offentlighet där alla har samma

förutsättningar att göra sin röst hörd (A. Shaw, 2014; F. Shaw, 2012; Nurka, 2014). Därmed har feministiska forskare visat att genus har betydelse för hur makt utövas på nätet, då internet är sexistiskt på samma sätt som samhället är sexistiskt (A. Shaw, 2014). I denna uppsats undersöks inlägg från tre Instagramkonton drivna av kvinnor med feministiska åsikter som når ut till en stor publik. Inläggen innehåller bilder där de på olika sätt både visar och döljer brösten. Genom att använda diskursanalys med en kritisk feministisk utgångspunkt blir det möjligt att undersöka maktutövningen som sker på Instagram i förhållande till denna motsägelsefulla typ av feministisk aktivism.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att med kritisk diskursanalys undersöka tre feministers motstånd mot den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen som objektifierad och sexualiserad för att visa på hur det både kan ses som feministisk aktivism och en reproduktion av samma diskurs. Genom att undersöka denna dubbelhet vill vi synliggöra den maktutövning som styr feministers möjligheter att utöva aktivism på Instagram samt hur motståndet i sig kan ses som en maktutövning gentemot andra kvinnor.

1.2.1 Forskningsfråga

Den övergripande frågan som undersöks i denna uppsats är hur kan samma visuella uttryck, utifrån läsningar med den manliga respektive feministiska blicken, sägas reproducera den hegemoniska diskursen och samtidigt vara feministisk aktivism?

1.3 Uppsatsens disposition

Efter att uppsatsens bakgrund och syfte nu presenterats så följer en redogörelse för den tidigare forskning som ligger till grund för denna undersökning. Dessa handlar om: internets möjligheter och begränsningar; aktivism, feminism och sociala medier; diskursen om kvinnokroppen; sexualitet och motstånd på sociala medier. Därefter presenteras de teorier som har relevans för uppsatsen vilket inleds med en genomgång av Foucaults teorier om diskurser och makt samt hegemoni och motstånd. Därefter följer en redogörelse av feministisk teori utifrån begreppen postfeminism, genus och makt samt teorier om objektifiering och blickar. Detta åtföljs av en genomgång av material, urval, metod och tillvägagångssätt där även metodproblem, avgränsningar, giltighet, tillförlitlighet och generaliserbarhet diskuteras. Därefter presenteras resultaten av analysen som diskuteras löpande i förhållande till teori och tidigare forskning utifrån tre övergripande teman: brösten i fokus, bildernas privata karaktär och rekontextualisering av pornografins bildspråk. Resultatkapitlet

avslutas med en diskussion kring bildernas maktutövning. Slutligen redogörs för de slutsatser som kan dras utifrån resultatet, hur dessa kan generaliseras till teorin och vilka andra frågor som väcks och kan bli föremål för framtida forskning.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel ges först en övergripande redogörelse för forskningsfältet utifrån studier om kvinnors möjligheter att uttrycka sig på internet, hur digital feministisk aktivism kan ta sig uttryck samt varför en frigörelse från den normativa bilden av kvinnan är svår. Därefter görs en mer grundläggande genomgång av två studier, där den ena handlar om uttryck för identitet och sexualitet på det finska sociala mediet IRC-Galleria och den andra om feministiskt identitetsskapande på Instagram.

2.1 Internets möjligheter och begränsningar

Forskning har visat att den digitala utvecklingen har gett marginaliserade grupper nya uttrycksmöjligheter (Nikunen 2015; A. Shaw, 2014). Jessalyn Marie Keller (2012) argumenterar exempelvis för att feministiska nätverk är viktiga för tjejers utveckling av en politisk identitet, kunskapsspridning och att de kan vara en avgörande del i framtidens feminism (ibid.). Keller menar att tjejers kulturskapande och motstånd traditionellt har skett i sovrummet, vilket har berott på att kvinnor inte har haft samma möjligheter att delta i kulturproduktion i det offentliga. Den digitala utvecklingen och internet har inneburit att tjejer skapat virtuella sovrum online som blivit platser för politisk identitetsskapande (ibid.). Många forskare ifrågasätter samtidigt om internet verkligen utgör en idealisk offentlig sfär där alla har möjlighet att höras och menar istället att samma strukturer som gäller i övriga samhället även gäller på internet. Alltså att sexism och patriarkala strukturer styr kvinnors möjligheter att uttrycka sig online (Keller, 2012; Nurka, 2014; A. Shaw, 2014; F. Shaw, 2012). Till exempel visade Frances Shaws (2012) fallstudie av ett nätverk av feministiska bloggar i Australien att dessa sågs som mindre viktiga och politiska av offentligheten, vilket försvårade bloggarnas möjligheter att utöva diskursiv aktivism (ibid.). Camilla Nurka (2014) visade i sin undersökning av "Am I ugly or pretty"-filmer på Youtube att objektivering och betygsättande av kvinnors kroppar är starkt kopplat till sociala medier och internet. Kvinnokroppen har enligt Nurka alltid tillhört "offentligheten" men om detta tidigare yttrande sig i till exempel kommentarer på gatan så är kvinnokroppen genom internet mer tillgänglig än någonsin. Nurka menar att på grund av att betygsättande har blivit en ritualiserad del av internet som demokratisk offentlighet och på så vis en naturlig del i vår vardag, så är det svårt för kvinnor att frigöra sig från den objektifierande normen. Detta kan relateras till att kvinnors identitet är starkt kopplad till hennes sexualitet (ibid.).

Därför, menar A. Shaw (2014) är det viktigt att ha med en feministisk maktanalys i studiet av nya teknologier och internet, som tar hänsyn till hur kön påverkar maktpositioner (ibid.).

2.2 Aktivism, feminism och sociala medier

Den digitala utvecklingen har öppnat nya dörrar för protestaktioner och samtidigt utmanas mer etablerade organisationer, sociala såväl som politiska (Bennett & Segerberg, 2012). Bennett och Segerberg menar att den tidigare distinktionen mellan ”collective actions” och ”connective actions” har flutit ihop. Det förstnämnda brukar associeras med formella organisationer och en kollektiv identitet och det sistnämnda baseras på att individer delar personligt anpassade politiska budskap över digitala plattformar. Denna utveckling beror på att samhället blir allt mer individualiserat och det personliga identitetsskapandet blir därför viktigare än tidigare (ibid.). Bennett och Segerberg menar att delande av budskap på sociala medier är grundstommen för att aktioner, som kan klassificeras som ”connective action”, ska bli effektiva. Detta medför ett krav på enkla och lättillgängliga budskap som tilltalar en diversifierad grupp. Budskapen grundas alltså inte på en kollektiv identitet, som mer organiserade och medlemsbaserade organisationer oftast byggs på, utan snarare på en flexibilitet (ibid.). Bennett och Segerberg menar dock inte att den digitala utvecklingen har ersatt den traditionella aktivismen (collective actions), med möten och politiska sammanslutningar, utan att den snarare har förändrat sättet att kommunicera då individualistiska uttryck och identitetsskapande har blivit allt viktigare.

Den digitala utvecklingen har även bidragit till ett paradigmskifte för den feministiska aktivismen. Detta har undersökts av den feministiska forskaren Hester Baer (2015) som fokuserat på den digitala feministiska aktivismen som fått stor uppmärksamhet under de senaste åren. Baer visar hur feminismen idag framförallt använder sig av kroppen som den främsta platsen för identitetsskapande, kontroll och självständighet (empowerment). De fall hon fokuserat på är hashtag-protesten #YesAllWomen, musikern Peaches ”Free Pussy Riot”-video och Slutwalks-protesterna som genomfördes första gången i Kanada 2011 och sedan i över 75 städer världen över. En gemensam nämnare för dessa uttryck för feministisk aktivism är deras fokus på kvinnokroppen, där det karaktäriserande draget är döljande/uppvisande av kvinnokroppen som ett sätt att ifrågasätta könsnormer (ibid.). Baers slutsats är att denna nya typ av aktivism är delaktig i skapandet av en feministisk politisk agenda med syfte att belysa det globala förtrycket av kvinnan. Aktivismens transnationella karaktär öppnar samtidigt upp för diskussioner inom den feministiska rörelsen om privilegier kvinnor emellan och vikten av ett intersektionellt perspektiv (ibid.). Här betonas hur fler faktorer än kön, som till exempel hudfärg, religion och etnicitet, är av betydelse för att förstå maktstrukturer i samhället (Mohanty, 2007).

Denna typ av feministisk aktivism har också fått kritik inom den feministiska rörelsen (O'Keefe, 2014). Slutwalk protesterna kritiserades bland annat av svarta feminister för deras användning av ordet "slut" (slampa). Kritiken handlade om att ordet traditionellt används för att reglera och förtrycka den vita medelklasskvinnans sexualitet. Svarta feminister menar att de inte har "privilegiet" att kallas slampor då deras kroppar först och främst bedöms utifrån deras hudfärg och inte deras klädval (ibid.). Den ukrainska protestgruppen Femen som genom uppvisade av sina bröst bland annat vill kritisera sexindustrin i Ukraina, har i sin tur kritiserats för användandet av specifikt den vita, smala och konventionellt attraktiva kvinnokroppen. Förespråkare för gruppen har medgett att det är en PR-strategi för att få större uppmärksamhet i media. Resultatet blir att denna typ av aktivism, enligt kritikerna, blir uteslutande i sin karaktär då den inte tar hänsyn till kvinnors olikheter som exempelvis etnicitet, hudfärg eller kroppsvikt (ibid.). På grund av att båda protesterna bygger på heteronormativa, hegemoniska ideal kring hur kvinnor och deras sexualitet ska uttryckas, så reproducerar båda grupperna de normer de försöker göra motstånd emot (ibid.). Kroppsaktivism har potential att vara effektiv, men detta först när det dominerande sexistiska språket, filtreras genom ironi (ibid.). Problematiken ligger i att ironin är beroende av mottagaren och att om den inte överdrivs och tydligt uttrycks så brister motståndsaktionen, vilket O'Keefe menar är fallet med både Femen och Slutwalk protesterna. Det är dessutom inte skambelagt eller tabu att visa upp den (attraktiva) kvinnokroppen i västerländska samhällen, vilket resulterar i att protesterna blir kontraproduktiva då de upprätthåller den existerande normen (ibid.). Gruppernas politiska agenda kan även ifrågasättas eftersom det snarare är hur protesterna utförs som får uppmärksamhet och inte problematiken och frågorna som ligger bakom (ibid.). O'Keefes slutsats är att för att denna typ av aktivism och motstånd ska vara effektiv så behövs det en tydligare agenda och mindre fokus på att sälja rubriker.

2.3 Diskursen om kvinnokroppen

Att undersöka och se kritiskt på diskurser kring kvinnokroppen är något många medieforskare ägnat sig åt. Där har det i flertal fall visat sig att diskurser om den sexiga, attraktiva kvinnokroppen alltid är den dominerande (Gill & Elias, 2014; Pienaar & Bekker, 2007). Pienaar och Bekker (2007), vars studie byggde på fokusgrupper med kvinnor, menar att sexualiseringen av den kvinnliga kroppen är en del av ett heterosexuellt och homosocialt system. Det innebär att värdet av kvinnokroppen bygger på huruvida hon kan attrahera det motsatta könet, ett synsätt som utvecklats genom att samhället organiserats kring den manliga gemenskapen (ibid.). Forskning har även visat att denna syn på kvinnokroppen gäller långt ned i åldrarna då sexualiseringen av unga flickor blivit en naturlig del i vårt kommersialiserade samhälle (Bray, 2009). Det sexuella barnet har, enligt Bray,

hyllas till sådan grad i popkultur, litteratur och film att det blivit ett dominerande tema. Bray anser att detta tema fått stor spridning genom att utforskandet av sexuella tabun, främst genom konstnärliga uttryck, kopplats samman med individens sexuella frigörelse. Detta menar Bray hör samman med att vi lever i ett nyliberalistiskt samhälle där ett stort fokus läggs på individens frihet.

Att sexualiseringen börjar redan i en ung ålder har även forskarna Jessica Ringrose och Laura Harvey (2015) undersökt i sin studie om "sexting" bland ungdomar i åldrarna 13-15 år i London. Forskarna menar att de kvinnliga brösterna är den kroppsdel som är mest exponerad och på en och samma gång privat, vilket bygger på en dubbelstandard (ibid.). Tjejerna förväntades ta och skicka sexuella bilder till killarna i klassen samtidigt som det fanns regler som inte fick brytas då detta innebar risker för ryktspridning och att bli kallad "slampa". Bröstens storlek spelade in, där stora bröst automatiskt genererade en "slamp-stämpel". Om bröstet ansågs synas för mycket kunde även detta innebära samma risk. I vilken miljö bilderna var tagna i spelade också en central roll i huruvida tjejerna var "slampiga" eller inte. Bilder tagna i badrum där tjejerna bar bh ansågs exempelvis mer privata och "slampiga" än bilder tagna i bikini på en strand (ibid.). Dessutom sågs det som negativt att skicka bilder till någon som hon inte kände. För att undvika att bli utsatt för ryktspridning visade studien att det var vanligt att tjejerna "mörkade" partier i bilderna alternativt klippte bort sina ansikten vilket forskarna menade resulterade i att det blev ytterligare fokus på bröstet och på så vis en förstärkning av objektifieringen (ibid.). Ringrose och Harvey hävdar att killar visar upp sexuella bilder de fått av tjejer som ett sätt att skapa en manlig gemenskap, där främst kvinnans bröst ses som en offentlig ägodel.

Bilden av den sexualiserade kvinnan är så pass integrerad i samhällets språkbruk att en frigörelse från normen är svår. I artikeln "Pop, Porn and Rebellious Speech" undersökte Maria Stehle (2012) två tyska författares och en artists ifrågasättande av den normativa bilden av kvinnan utifrån Judith Butlers teorier kring "rebellious speech". Det handlar om att det nuvarande, skadliga och sexistiska språket om kvinnans kropp (både i bild och text) måste rekontextualiseras och upprepas för att synliggöra maktstrukturer och skapa debatt (ibid.). Detta gjordes i de fall hon undersökte bland annat genom mycket provocerande, pornografiska skildringar i bokform med kvinnliga huvudroller. Upprepanheten av den typen av språk innebär emellertid en risk då det i sin tur kan leda till ytterligare sexism och objektifiering (ibid.). Detta bekräftades i Stehles studie då det var precis det som skedde för de undersökta kvinnorna, som alla drog sig undan offentligheten då de i medieefterspelen själva utsattes för sexualisering och objektifiering.

2.4 Sexualitet och motstånd på sociala medier

Kommunikationsforskaren Kaarina Nikunen (2015) studie av det finska mediet IRC-Galleria (IRC-G) visade att gränsen mellan det privata och offentliga har suddats ut då fler individer publicerar intima och sexualiserade bilder på sig själva än tidigare. Samtidigt som teknologin och sociala medier möjliggör för en mångfald av representationer kring sexualitet så påpekar Nikunen att bilderna fortfarande bygger på en redan etablerad typ av bildestetik som är kopplad till pornografin. Detta gör att bilderna blir en reproduktion av etablerade normer, samtidigt argumenterar Nikunen att de också kan tolkas som ett motstånd, vilket gör att bilderna påvisar en dubbelhet. Nikunen menar att en anledning till att kroppen ligger i fokus är den ökande mängden sexuellt material (både texter och bilder) som florerar i de kommersialiserade medierna, vilket har resulterat i att dagens generation tvingas att förhålla sig till sexualitet på ett annat sätt än tidigare.

Denna dubbelhet som Nikunen (2015) diskuterar i sin studie är även något som den feministiska forskaren Magdalena Olszanowski (2014) studerade i sin undersökning av Instagram. Hon ville undersöka hur Instagrams riktlinjer, som bestämmer vad som får och inte får publiceras gällande nakenhet, påverkar användares estetiska uttryck. Undersökningen baserades på tre kvinnliga användare som med feministiska konstuttryck positionerade sig emot riktlinjerna. Det övergripande temat var att de använde sin egna, nakna kropp som subjekt för att på så vis ifrågasätta bilden av kvinnans kropp som objekt (ibid.). I sin undersökning visar Olszanowski på hur Instagrams riktlinjer kan kopplas till den normativa bilden av kvinnan och hur användarnas strategier både är ett motstånd mot och en reproduktion av dessa normer.

2.4.1 Riktlinjer och censur

Olszanowski (2014) ställer sig kritisk till Instagrams fokus på nakenhet i sina riktlinjer och poängterar att samma fokus inte existerar gällande exempelvis våld. Reglerna kring vad som är accepterat och inte gällande den kvinnliga kroppen antyder att det finns vissa personer som borde "behålla kläderna på" (ibid., s. 87, vår övers.), vilka Olszanowski menar ska förstås som överviktiga och "mindre attraktiva" människor. Reglerna indikerar även att kvinnokroppen, eller snarare rätt kvinnokropp, är något som oavsett kontext är kopplad till sexualitet och enligt Instagram ska skylas och censureras (ibid.). Nikunens (2015) studie visade på liknande tendenser då hon poängterar att IRC-G, precis som Instagram, förbjuder nakenhet, men inte säger något om sexuella poser. Det vill säga att nakna bröst ses som pornografi medan sexuella poseringar är tillåtna. Nikunen menar att på grund av att det blivit allt vanligare att publicera det som tidigare sågs som privat och intimt så krävs det en omvärdering av diskursen kring sexualitet. Detta är nödvändigt för att kunna upptäcka

mångfalden av representationer av sexualitet som bilder på sociala medier kan vara exempel på (ibid.).

2.4.2 Strategier och motstånd

Publicerande av utmanade bilder kan tolkas som ett motstånd. Detta uttrycks bland annat genom att överdriva och ironisera över det normativt, sexuella bildspråket och på så vis använda humor som ett verktyg för kritik (Nikunen, 2015). Nikunen var intresserad av att undersöka hur det intima porträtteras samt hur dessa bilder både formar och utmanar det som traditionellt ansetts tillhöra det privata. Eftersom IRC-G:s riktlinjer förbjuder nakenhet fokuserade Nikunen på sexuellt posering. Hon definierade dessa poseringar som: visande av urringning och lår på ett utmanade sätt; poser som indikerar att klä av sig; visande av tungan; putande läppar eller en blinkning med ena ögat (ibid.). Den vanligaste bilden i Nikunens analys var bilder där rumpa och bröst framhävdes genom att svanka med ryggen, en så kallad "pin-up-pose" (ibid., s. 8). Nikunen menar att det sexuella poserandet har sina rötter i porrindustrin vilket innebär att ett rekontextualiserande av detta bildspråk reproducerar den normativa bilden av kvinnokroppen. Eftersom den här typen av sexuellt posering även används inom modebranschen så har det blivit mer accepterat (ibid.).

Sexuellt poserade kunde i vissa fall även tolkas som uppvisande av "sexuell aptit" som en protest mot vad Nikunen kallar "duktig flicka"-idealet (Nikunen, 2015, s. 11, vår övers.). Det är ett ideal som bygger på normer kring oskuldsfullhet kopplat till vit, kvinnlig sexualitet. Att utmana dessa normer och stolt visa upp sin sexualitet kunde uttrycka självständighet och en egen agenda (ibid.). På grund av att sociala medier har suddat ut linjen mellan det privata och offentliga så menar Nikunen att en individs publicerade av exempelvis sexualiserade bilder kan ses som en typ av politisk aktivism.

Olszanowski (2014) undersökte vilka strategier som kvinnorna hon undersökte använde sig av för att komma runt regelverket och på så vis undvika att få sina konton och bilder borttagna. Dessa var bland annat var att ta bort ansiktet ur bilder, ha ett privat (låst) konto samt ett döljande av nakna kroppsdelar med till exempel andra kroppsdelar, objekt eller hår. På grund av riktlinjerna, och de strategier som har utvecklats för att undkomma dem, så har en ny typ av bildestetik utvecklats (ibid.). Olszanowski menar att det nya estetiska uttrycket reproducerar nätverkets hegemoniska makt eftersom användarna anpassar sig till regelverket samtidigt som strategierna blir ett sätt att ta avstånd från censuren. Det är samma dubbelhet som Nikunen (2015) konstaterade i sin studie då bilderna både blir en protest mot, samt en produkt av redan existerande normer (Olszanowski, 2014).

2.5 Studiens relevans

Presentationen av tidigare forskning visar att relationen mellan diskurser om den kvinnliga kroppen, feminism och sociala medier är komplex då den präglas av dubbelhet och motsägelsefullhet. Utifrån detta är det relevant att undersöka feministisk aktivism på Instagram, då forskning visat att motstånd sker inom den hegemoniska diskursen, där kvinnokroppen är starkt kopplad till sexualitet och objektifiering. Fokus ligger på uppvisande/döljande av kvinnobröst då detta identifierats som det centrala uttrycket för digital, feministisk aktivism. De strategier som Olszanowski (2015) och Nikunen (2015) identifierat i sina studier används i denna uppsats som verktyg för att tolka hur inläggen uttrycker motstånd.

Tidigare forskning gällande feministisk aktivism på internet har främst fokuserat på bloggar samt protestaktioner. Forskning om ifrågasättandet av normer om kvinnokroppen på Instagram och sociala medier har främst handlat om positionering mot riktlinjerna, identitetsskapande och konstnärliga uttryck. Med denna undersökning vill vi knyta samman dessa två inriktningar och sätta in motståndet som inläggen som analyseras utgör i ett bredare perspektiv. Det görs genom att argumentera för att inläggens motstånd inte bara handlar om identitetsskapande utan även är en typ av feministisk aktivism.

3. Teoretiska utgångspunkter

I detta kapitel presenteras de teorier som ligger till grund för undersökningen. Dessa är Foucaults diskurs- och maktteorier, feministisk teori med fokus på postfeminism samt feminism som kritisk ansats i medieforskning. Därefter redogörs för teorier om objektifiering och blickar. Kapitlet avslutas med en diskussion kring teoriernas relevans i förhållande till uppsatsens syfte.

3.1 Diskurser och makt

Diskurser är helheten av alla de språkliga val som finns tillgängliga i olika sociala situationer (Foucault, 2008). För att förstå en diskurs är det viktigt att undersöka den kontext som diskursen existerar inom eftersom kontexten styr vilka språkliga resurser som finns tillgängliga (Foucault, 1989). En diskursiv bild eller text är inte isolerad utan är en del i en meningsskapande process som bygger på andra bilder och texter (Rose, 2012). Av den anledningen är det viktigt vid analyser av diskurser att se vilka samband som finns med andra yttranden samt vilka yttranden som exkluderas då olika diskurser tillsammans bildar ett meningsskapande nät (ibid.; Foucault, 1989).

För att förstå diskurser är det även viktigt att förstå hur makt utövas (Foucault, 2002). Makt ska inte ses som något statiskt tillhörande en specifik grupp utan som något alla människor i samhället

utövar (ibid.). Makten skapas alltså i interaktion mellan människor. Samtidigt finns det ojämlikheter i dessa interaktioner som exempelvis skillnader i samhällelig position, etnisk tillhörighet, kön och ålder (Hörnqvist, 1996). Dessa skapar en hierarkisk ordning som är ett resultat av en lång, systematisk och historisk maktutövning (ibid.) vilket också påverkar vilka subjekspositioner som varje diskurs erbjuder. Det vill säga möjliga roller som deltagarna kan inta (Lindgren, 2009). Dessa ojämlikheter påverkar på så vis vad som sker i diskursen, vilka språkliga resurser som finns tillgängliga samt varför ett yttrande sker framför ett annat (Foucault, 1989).

Den övergripande diskursen om sexualitet har enligt Foucault (1993) historisk sett formats av en dubbelhet. Dubbelheten menade Foucault beror på att samtidigt som talet om sexualitet och kön styrdes av strikta regler så uppmuntrades det inom specifika kontexter så som den katolska kyrkans bikt och Freuds psykoanalys (Foucault, 2002). Detta har resulterat i att de språkliga resurserna som finns tillgängliga inom diskursen om sexualitet generellt är begränsade (ibid.). Diskursen om kvinnans sexualitet är på grund av mäns systematiska maktutövning ytterligare begränsad gällande vilka subjekspositioner, alltså roller, som är möjliga att inta. Detta beror på att kvinnans sexualitet är formad utifrån den manliga blicken, där kvinnor lärt känna sina kroppar som objekt som ska betraktas och bedömas av andra (Eriksson & Göthlund, 2012; Fredrickson & Roberts, 1997).

3.2 Hegemoni och motstånd

Systematiskt maktutövande menar Foucault (2002) resulterar i hegemoniska effekter. Enligt Gramsci (2000, refererad i Berglez & Olaussen, 2008, s. 133) handlar hegemoni om när ett visst maktförhållande genom ideologiskt meningsskapande inte ifrågasätts utan ses som naturligt. Utifrån Foucaults syn på makt och diskurs används i den här uppsatsen begreppet hegemoni för att beskriva hur diskursen om kvinnokroppen som sexualiserad och objektifierad, genom systematiskt och historiskt maktutövande, kommit att ses som naturlig och självklar.

Motstånd mot hegemoniska diskurser är en självklar del i hur makt utövas (Foucault, 2002). Där det finns makt finns alltid ett motstånd. Foucault talar inte om "motdiskurser" utan menar att motstånd mot en viss diskurs alltid sker inom den, med samma ord och begrepp (Hörnqvist, 1996). Det är alltså inte möjligt att utöva motstånd mot en diskurs utan att samtidigt vara en del i den.

Feministiska forskare har varit kritiska till Foucaults syn på motstånd. De ifrågasätter om ett motstånd verkligen är möjligt om det sker inom den hegemoniska diskursen eftersom det skulle innebära ett fortsatt upprätthållande av de maktutövanden som reproduceras genom den (Brooks, 1997). Foucault menar dock att verkligt motstånd är möjligt då diskurser alltid är kamp om

meningsskapandet och att strategiskt organiserade "motståndspunkter" (Foucault, 2002, s. 106) kan bryta upp maktpositioner i den hegemoniska diskursen och tvinga fram nya grupperingar.

3.3 Feminism - postfeminism, genus och makt

Centralt för denna uppsats är den feministiska teorin som både utgör den kritiska ansatsen i uppsatsen och även behövs för att förstå hur de inlägg som analyseras kan tolkas som en typ av feministisk aktivism. I detta avsnitt kommer först postfeminismen att presenteras med fokus på de två teman som har störst betydelse för analysen: "Girl power" och kvinnor som sexuella subjekt. Därefter följer en redogörelse för feminism som kritisk ansats i medieforskning där tyngdpunkten ligger på begreppen genus och makt.

3.3.1 Postfeminism - Girl power och sexualitet

För att förstå postfeminismen och hur denna inriktning präglar uttryck för feministisk aktivism i dag är det viktigt att se hur feminismen utvecklats ur ett historiskt perspektiv. Den första vågen av feminism brukar kopplas till början av 1900-talet då kvinnor kämpade för bland annat rösträtt (Adriaens, 2009). En andra våg av feminism uppstod mellan 60-80 talet och hade många olika inriktningar (liberal, radikal, marxistisk) men samlades kring gemensamma idéer som jämlikhet, systemskap (ibid.) och viljan att frigöra kvinnan från förtryck (van Zoonen, 1994; Brooks, 1997). Förtrycket ansågs komma ur sociala strukturer som de olika inriktningarna benämnde som patriarkatet, kapitalismen eller sexismen (van Zoonen, 1994). Från och med 80-talet började det som kallas postfeminism att utvecklas. I och med prefixet "post" (som betyder "efter") har begreppet blivit mycket omdebatterat och används på många olika sätt, med olika betydelser (Adriaens, 2009). Tre centrala, mer övergripande tolkningar av postfeminismen är att det är: ett bakslag eller motreaktion mot feminismen; en politisk position som beskriver feminismens konfrontation med olikheter; ett paradigmskifte och förändring inom feminismen (ibid.). Två teman inom postfeminismen som är av relevans för analysen i denna uppsats är "Girl power" och kvinnor som sexuella subjekt, som båda kan kopplas till en tolkning av postfeminismen som en motreaktion mot eller bakslag för feminismen (ibid.).

"Girl power" handlar om ett avståndstagande från bilderna av den andra vågens feminister som med orakade armhålor och manhaftiga kläder betraktade allt feminint som förtryckande. Anhängare till Girl power lyfter istället fram och överdriver typiskt kvinnliga uttryck som färgen rosa, sexiga kläder, det söta och det lekfulla. Betoning ligger på kvinnlig vänskap och kvinnlighet som ett tecken på styrka (Genz & Brabon, 2009). Frontfigurer för denna inriktning var popgruppen Spice Girls som lanserades i början på 90-talet. Kritiker har kallat detta en kommersialisering av feminismen

och ser det som ett upprätthållande av de patriarkala skönhetsnormerna (ibid.). Girl power ses mer som en stil, skapad i kommersiella syften, och inte som en politisk identitet. Kritiker menar att ett sådant fokus på konsumtion kan bidra till att viktiga frågor om till exempel sexuella övergrepp och ätstörningar förminskas (ibid.). På så vis kan detta tema tolkas som ett bakslag för feminismen. Feminister som är mer positiva till detta postfeministiska tema hävdar att det kan bidra till att lyfta fram feminism och kvinnlig frigörelse genom mainstream-medier och populärkultur. Detta medför att Girl power kan introducera feminism till en yngre och bredare målgrupp (ibid.). Girl power kan även ses som en del i postfeminismens kritik mot hur feminismen tidigare framställt femininitet och feminism som motsatser till varandra, då fokus ligger på kvinnors rätt att välja själva och deras möjlighet att vara både och (McRobbie, 2004).

Ett annat viktig tema inom postfeminismen handlar om kvinnlig sexualitet och ett avståndstagande från andra vågens feminister som var mer negativt inställda till sexuella praktiker i samhället, där framförallt pornografin sågs som skadlig för kvinnor (Genz & Brabon, 2009). Postfeminister har hävdad att andra vågen sett kvinnlig sexualitet som allt för passiv och inte tagit hänsyn till faktorer som exempelvis fantasier och olika läsningar av pornografi (ibid.). Som en reaktion på detta har många postfeministiska uttryck, som till exempel TV-serien "Sex and the city", lyft fram den aktiva, kvinnliga sexualiteten som något positivt och ett medel för att uppnå självständighet, egenmakt och kontroll (empowerment). En viktig del i dessa uttryck för kvinnlig sexualitet är användandet av ironi, överdrifter och humor för att uttrycka lekfullhet och motsägelsefullhet (ibid.). Dessa ironiska uttryck ses som en motreaktion mot den andra vågens syn på feminina kvinnor som fångade av sin femininitet och patriarkala normer. Kritiker mot detta postfeministiska tema menar att kvinnor, genom att konstruera sig själva som sexuella subjekt, deltar i en fortsatt objektifiering och sexualisering av kvinnokroppen. Användandet av ironi och humor kan dessutom bidra till att sexismen förminskas till skämt och att de som kritiserar den kan avfärdas genom att hävda att de inte förstår ironin i uttrycken (ibid.).

3.3.2 Feministisk medieforskning

Det finns ingen tydlig, samlad definition av vad feminism är även om det traditionellt brukar beskrivas som en "rörelse för jämställdhet mellan kvinnor och män" (Svenska Akademien, 2015, s. 287). Van Zoonen (1994) menar att feminismen är mer komplex än så och ska förstås som en diversifierad och fragmenterad tanketradition med olika inriktningar och mål. Det viktigaste nyckelbegreppet som förenar den feministiska teorin, och samtidigt särskiljer den från andra samhällsvetenskapliga perspektiv, är genus som mekanism för hur vi förstår och upplever världen (ibid.). Genus är ett omdebatterat begrepp men brukar beskrivas som det socialt konstruerade könet

i förhållande till “kön”, som står för det biologiska könet (Thurén, 2002). Genusbegreppet är av betydelse för denna studie då vi vill poängtera att de värderingar och synsätt som innefattas i föreställningar om “kvinnan” inte är av naturen givna utan en social konstruktion under ständig omförhandling. Samtidigt finns det en dominerande uppfattning i samhället om vad som utgör en kvinna och vad som är kvinnligt (ibid.).

Ett annat centralt begrepp inom feministisk teori är makt, där det handlar om att analysera hur maktrelationer påverkas av framförallt genus (van Zoonen, 1994). Kvinnor har traditionellt inom feminismen setts som en förtryckt, marginaliserad grupp som behöver jämställdhet för att få samma möjligheter som männen (ibid.). Feminismen har kritiserats för att lägga ett allt för stort fokus på kön som den främsta faktorn för hur makt utövas i samhället. Genom att bortse från hur exempelvis etnicitet och klass påverkar kvinnors situation så anser kritiker att feminismen blivit allt för vit, europeisk och medelklassinriktad (ibid; Genz & Brabon, 2009). Denna uppsats utgår från Foucaults syn på makt som något som utövas i alla sociala situationer och inte tillhör en viss grupp. Denna definition av makt har blivit allt vanligare inom feminismen för att komma ifrån ett tankesätt där frågan är vem i samhället som är mest förtryckt, eftersom samma person kan vara underordnad i en relation men överordnad i en annan (van Zoonen, 1994). Detta innebär att anta ett intersektionellt, feministiskt perspektiv som handlar om att fler faktorer än kön, så som nationell tillhörighet, hudfärg, etnicitet, funktionsnedsättningar och sexuell läggning, är viktiga för att förstå maktpositioner i samhället (Mohanty, 2007). Detta perspektiv kan även kopplas till den del i postfeminismen som är besläktad med såväl postkolonialismen som poststrukturalismen och handlar om att ta hänsyn till kvinnors olikheter (Genz & Brabon, 2009).

Feminismen har också, som vi tidigare nämnt, kritiserats för att vara negativt inställd till kvinnors sexualitet, då denna främst setts som reproducerande av maktförhållanden i samhället som gynnar män (Genz & Brabon, 2009). Då denna uppsats analyserar inlägg på Instagram där feminister döljer/uppvisar bröstet är det viktigt att poängtera att den kritiska utgångspunkten inte handlar om att kritisera personliga val eller personliga uttryck för sexualitet. Då postfeminismens fokus på kvinnor som sexuella subjekt framförallt handlar om personlig identitet, egna val och konsumtion – och inte politisk aktivism (ibid.) – så är det lätt att det uppstår missförstånd på den punkten. Den största skillnaden mellan postfeminismen och feminismen är att den senare har ett bredare perspektiv på samhällsnivå, med fokus på makt och politik. Feministisk aktivism, som går att härleda till postfeminismens syn på kvinnlig sexualitet, kan misslyckas i att koppla samman problem på individnivå med politiska mål och övergripande maktförhållanden i samhället

(O'Keefe, 2014). På så vis kan dessa protester bidra till att upprätthålla den systematiska maktutövningen gentemot kvinnor.

3.4 Objektivisering och blickar

En typ av maktutövning som är tydligt kopplat till diskursen om kvinnokroppen är objektivisering. Det kan definieras som när en person reduceras till en kropp och kroppen ses som representativ för hela personen, vilket kvinnor utsätts för i betydligt högre grad än män. Kvinnor ses dessutom oftast inte bara som en kropp utan som en kropp som tillhör andra (Fredrickson & Roberts, 1997). Känslan av att ständigt bli iakttagen och utvärderad bidrar också till att kvinnor ofta internaliserar denna observerande blick och på så vis ser sig själva som objekt som betraktaren ska utvärdera. Detta leder till en förhöjd självmedvetenhet och en syn på kroppen som något som måste övervakas och disciplineras. Viktigt att poängtera är att alla kvinnor inte upplever objektivisering på samma sätt och aspekter så som hudfärg, sexuell läggning och klass oftast lägger till ytterligare förtryck vilket påverkar hur olika kroppar objektivieras (ibid).

3.4.1 Den manliga blicken

Ett sätt som objektivisering görs i vardagliga kontexter är genom blickar (gaze), både i interpersonella möten men även genom visuella medier (Fredrickson & Roberts, 1997). Att undersöka blickar i förhållande till bilder handlar inte om hur verkliga mottagare uppfattar bilderna. Det handlar istället om att undersöka interaktionen mellan bild och mottagare genom att se vilka subjektspositioner som möjliggörs och uppmuntras genom bilderna (van Zoonen, 1994). Begreppet den manliga blicken (the male gaze) myntades redan på 70-talet och beskriver hur kvinnor på film konstruerades utifrån en manlig blick – både från männen i filmen och männen på andra sidan skärmen. Detta yttrade sig i att kvinnor främst i film representerades som sexobjekt (Mulvey, 1975). Den manliga blicken är ett mycket viktigt begrepp för feministisk medieforskning och har etablerats på analyser av alla typer av visuella medier för att beskriva hur dessa konstruerar män som de som betraktar och kvinnor som de som blir betraktade (Lindgren, 2009). Synen på kvinnan som objekt har en lång historisk förankring där kvinnan ofta representeras som ett passivt föremål genom att hon avbildas med blicken bortvänd eller med slutna ögon (Eriksson & Göthlund, 2012). Kvinnan kan även representeras som "en del" genom att exempelvis klippa bort huvudet i bilden. Detta gör att hon blir mer tillgänglig för betraktande med en njutande blick, då hon själv inte är medveten om att hon blir betraktad. Detta brukar kallas det voyeuristiska betraktandet och är vanligt förekommande inom pornografin så väl som mode och reklambranschen (ibid.). Det finns också uttryck där kvinnans blick i bilden ses som mer aktiv, "the come on look" (ibid., s. 68), vilket

brukar definieras som en inviterande blick där betraktaren uppmuntras att etablera någon slags relation med den avbildade. Denna typ av inbjudande blick brukar förstärkas genom att kvinnan avbildas med huvudet på sned och på så vis signalerar underkastelse. "The come on look" kan även förstärkas genom självberöring för att signalera njutning, vilket är vanligt i bland annat hudvårdsreklamer. Kvinnans beröring handlar främst om att hon vidrör något snarare än håller fast vid det. Manlig beröring uttrycks oftare som att han greppar något på ett aggressivt och aktivt sätt, vilket signalerar makt, ägande och härskande (ibid.).

Mulveys teori om den manliga blicken har kritiserats för att sätta likhetstecken mellan ett maskulint, aktivt betraktande och det biologiska könet man (van Zoonen, 1994). Därför är det viktigt att poängtera att även kvinnor läser bilder utifrån den manliga blicken samt att män kan göra andra läsningar (ibid.). I denna uppsats ska den manliga blicken förstås som en typ av läsning, som alla kan göra oberoende av könsidentitet, där olika visuella element uppmuntrar ett betraktande av kvinnokroppen som sexuellt objekt. Teorier utifrån den manliga blicken har även kritiserats för att lägga allt för stor vikt vid könsidentitet i förhållande till betraktande och identifikation vilket utesluter andra identiteter som hudfärg, klass och sexuell läggning (ibid.). Detta ökar vikten i att ta hänsyn till ett intersektionellt, feministiskt perspektiv och vetenskapen om att vilka subjekspositioner som uppmuntras har fler dimensioner än könsidentitet. Feministiska medieforskare har visat att verkliga, kvinnliga publikerna kan läsa in motstånd och finna njutning i bilder som uppmuntrar en subjeksposition utifrån en manlig blick (ibid.). Dessa motståndsläsningar innebär att kvinnor inte nödvändigtvis identifierar sig med den objektifierade kroppen. På så vis kan alltså bilder som uppmuntrar betraktande med en manlig blick upplevas som positiva även för personer som identifierar sig som kvinnor.

3.4.2 Den feministiska blicken

Även om den manliga blicken haft en dominerande position så innebär det inte att alla kommer hålla med om den, eller finna njutning i den, vissa kommer även göra motstånd mot den (Rose, 2012). För att undvika att hamna i en position där detta tar sig uttryck i censur och förbud mot uppvisande av den nakna kvinnokroppen, som i fallet med Instagrams riktlinjer, krävs en blick som kan göra mer komplexa läsningar. Den feministiska forskaren Bray (2009) föreslår till exempel en "feministisk blick" (feminist gaze) som hon beskriver som "en kollektiv, interdisciplinär blick sammansatt av: en komplex historia av läsningar; en mängd av tolkningsstrategier och avkodningar; visuell och politisk läsningskompetens; kulturella kunskaper om relationen mellan makt, diskurs och kroppen" (ibid., s. 182, vår övers.). Den feministiska blicken erbjuder ett sätt att bryta in i diskursen om kvinnokroppen och de subjekspositioner som erbjuds, för att visa på hur bilderna kan

läsas på fler sätt (ibid.). Genom den feministiska blicken blir det möjligt att se hur bilder kan uttrycka ironi, vilket kan vara ett sätt att göra motstånd genom ett användande av diskursens språk, begrepp och maktutövande fast med andra motiv (Hutcheon, 1994). Detta är något som både Nikunen (2015) och Stehle (2012) identifierade som strategier kvinnor använde för att representera sexualitet och samtidigt uttrycka motstånd. För att kunna uppfatta ironi så krävs förståelse för kontexten och delaktighet i rätt diskursiv gemenskap (discursive community), vilket syftar till att de olika identiteter vi bär på innefattar uppfattningar och förgivettagna sanningar om hur världen ser ut (Hutcheon, 1994). Ironi skapas där olika diskursiva gemenskaper överlappar (ibid.), vilket i denna uppsats handlar om skärningspunkten mellan den feministiska diskursen, den hegemoniska diskursen och Instagram som kontext. På så vis kan den hegemoniska diskursens sexistiska språk användas som en typ av textuella och associativa markörer för att visa på ironi (ibid.). Ironi som medel för motstånd innebär samtidigt en risk då det handlar om en viss tolkning som inte alla kommer göra, eftersom alla inte ingår i samma diskursiva gemenskap. Ironi som uttryck för motstånd kan ha positiva effekter för marginaliserade grupper men kan uppfattas som hotfullt av de som inte tillhör dem (ibid.). På samma sätt som den manliga blicken inte ska likställas med att endast män kan anta den subjektspositionen så ska inte heller den feministiska blicken likställas med att endast kvinnor kan anta den positionen.

I denna uppsats presenteras tre subjektspositioner inom den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen, där de två första är de vanligaste att inta då de utgår från den manliga blicken och alltid ser kvinnokroppen som sexualiserad. Instagrams riktlinjer kan sägas symbolisera den första, som anser att den kvinnliga kroppen bör censureras för att skydda framförallt barn- och unga (Olszanowski, 2014). Den andra subjektspositionen kan kopplas till en ståndpunkt att sexualiseringen och objektifieringen inte är skadlig utan ett uttryck för sexuell frigörelse (Bray, 2009; Genz & Brabon, 2009). Den tredje subjektspositionen, som inte är lika vanlig att inta då den kräver en bred förförståelse, bryter in i diskursen och gör en läsning med den feministiska blicken; som kan se till bildernas komplexitet och både se bortom men även problematisera objektifieringen och sexualiseringen (Bray, 2009).

3.5 Teoriernas relevans för studien

Foucaults teorier ger förståelse för hur diskurser styr vad som kan uttryckas inom en specifik kontext och vilka subjektspositioner som finns tillgängliga. Hans maktperspektiv gör det möjligt att se på makt som något som utövas och inte som statiska strukturer. På så vis kan vi undersöka både maktförhållanden mellan män och kvinnor men även kvinnor emellan. För att kunna förstå och läsa inläggen som motstånd mot den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen argumenterar vi i denna

uppsats för nödvändigheten att anta en feministisk blick. Med en sådan blick blir det möjligt att bryta in i diskursen och ställa sig kritisk till hur de två subjekspositioner som främst möjliggörs inom den utgår från en manlig blick. Enligt Foucaults diskursteori kan motstånd endast göras inom diskursen som motståndet riktas mot (Foucault, 2002; Hörnqvist, 1996). Därför är det alltså endast möjligt att förstå motståndet genom att göra en annorlunda läsning av samma språk som återfinns i diskursen. Objektiviseringsteori är av betydelse för vår undersökning då den ger oss verktyg att se hur maktutövning som främst påverkar kvinnor tar sig uttryck i praktiken med betoning på kropp och sexualitet. Med hjälp av teorier om hur läsningar av visuella medier kan göras utifrån olika blickar, vilket är relaterat till diskursers subjekspositioner, kan vi se hur kvinnors kroppar på bilder både kan objektifieras men även tolkas som uttryck för motstånd. Postfeminismens teman om Girl power och kvinnan som sexuellt subjekt möjliggör tolkningar av bilder på avklädda kvinnor som upprepar ett normativt, objektifierande bildspråk som uttryck för feministisk aktivism. Utifrån ett kritiskt, feministiskt perspektiv blir det sedan möjligt att problematisera dessa uttryck samt sätta in dem i en större, samhällelig kontext med fokus på hur genus påverkar maktpositioner.

4. Material och urval

I detta kapitel redogörs för valet av material för analysen som består av tre svenska Instagramanvändare som uttryckt feministiska åsikter: Arvida Byström, Zara Larsson och Stina Wollter. Urvalet av användare samt de enskilda inläggen från var och en motiveras utifrån kriterier kopplade till tidigare forsknings definitioner av feministisk aktivism och motstånd. Slutligen förs ett resonemang kring undersökningens avgränsningar.

4.1 Urval

Vi har gjort ett målstyrt urval genom att välja ut ett inlägg från tre stycken svenska, kända Instagram-användare: Arvida Byström (fotograf), Zara Larsson (artist) och Stina Wollter (konstnär/journalist). Urvalet av användare har gjorts utifrån att de är kvinnor som har uttalade feministiska motiv och som uttryckligen ifrågasätter den normativa bilden av kvinnokroppen. Användarna har olika åldrar vilket gör det möjligt att undersöka ålder i förhållande till objektivering då detta kan medföra fler lager av förtryck (Fredrickson & Roberts, 1997). Det främsta kriteriet vi har utgått från i valet av inlägg är, utifrån Baers (2015) definition på digital feministisk aktivism, att de ska innehålla nakenhet eller döljande av nakenhet. Nakenheten ska ha särskilt fokus på bröst då det är den kroppsdel som identifierats som den mest privata men samtidigt mest exponerade (Ringrose & Harvey, 2015) och som Instagrams riktlinjer lagt extra fokus på (Instagram, 2015).

En strategi feminister använder för att undvika att få sina konton borttagna är att göra de privata (låsta) (Olszanowski, 2014). De konton vi har valt har inte använt sig av denna strategi vilket också resulterar i att användarna tvingas att anpassa sig mer till den kontext som bilderna publiceras inom, det vill säga samhällets normer och Instagrams riktlinjer. Ytterligare ett kriterium är att användarna ska ha ett stort antal följare eftersom det är genom att sätta in den kvinnliga kroppen i en offentlig kontext som den blir politisk (Baer, 2015). Utöver detta ska även användarnas Instagramkonton ha debatteras i andra medier samt att de utvalda inläggen ska vara publicerade under 2015. Genom ett sådant kriterium stärks argumentationen för att inläggen relaterar till den pågående mediedebatten om Instagrams riktlinjer samt att inläggens räckvidd gör att de kan ses som en typ av feministisk aktivism. Urvalet har alltså en direkt hänvisning till uppsatsens syfte (Bryman, 2011).

4.2 Instagram som kontext

Instagram har cirka 400 miljoner användare världen över (<https://instagram.com/press/>) och har sedan det lanserades blivit ett av våra mest använda sociala medier (Davidsson, 2014). Det är ett bildbaserat socialt medium som erbjuder såväl privatpersoner som företag att publicera bilder och videos. Var tredje svensk använder Instagram (Internetstiftelsen, 2014) och det har på så vis blivit en naturlig del i vår vardag. Instagram bygger på att användarna följer andra användare och på så vis får deras bilder i sitt flöde/på sin startsida. Dessa bilder kan användarna både kommentera och gilla. Vanligt är även användandet av "hashtags" som är ett sätt att märka eller kategorisera bilder/videos för att få större spridning på dem. Det är även möjligt att koppla samman sitt konto med konton på andra sociala medier som Facebook och Twitter för att underlätta publicering till flera plattformar samtidigt. På Instagram kan användarna välja att antingen ha privata eller öppna konton. Det förstnämnda innebär att användaren själv väljer vem som ska få följa kontot och se de bilder som publiceras, medan ett öppet konto innebär att vem som helst kan komma åt bilderna (<https://help.instagram.com/>).

Vilka bilder som får publiceras på det sociala mediet styrs av riktlinjer som företaget har tagit fram. Om en bild strider mot riktlinjerna så riskerar användaren som publicerat att antingen få bilden borttagen alternativt kontot nedstängt (Instagram, 2015). För att en bild ska bli granskad och således riskera att tas bort behöver en annan användare anmäla bilden till Instagram. Det är först då som bilden granskas (Olszanowski, 2014). Den korta version av Instagrams riktlinjer som Olszanowski använde sig av i sin studie har nu uppdaterats, bland annat har meningen "Behåll kläderna på" (ibid., s. 87, vår övers.) bytts ut mot "publicera inte nakenhet" (Instagram, 2015, vår övers.). I Instagrams längre version av dess riktlinjer preciseras vad som menas med nakenhet. Bilder som visar samlag, könsorgan och närbilder på nakna rumpor är förbjudet. Detsamma gäller bilder på

kvinnliga bröstvårtor. Undantaget här är om den publicerade bilden visar en kvinna som ammar alternativt bilder på som visar ärr efter operationer för bröstcancer (ibid.).

4.3 Användarna

Arvida Byström, född 1991, (99.4k följare 2015-10-27) är fotograf och välkänd inom konstnärliga kretsar och har ett nära band till internetkulturen (Svensson, 2014, 21 februari). Hon har bland annat publicerat bilder i tidningar som Lula, Wonderland magazine, Rodeo, Bon och Vice (<http://www.arvidabystrom.se>) och uppmärksammats för sin normbrytande stil där hon ofta visar till exempel könshår, annan kroppsbehandling, nakenhet och referenser till mens (Todd, 2015, september).

Stina Wollter, född 1964, (31.3k följare 2015-10-27) blev uppmärksammad och hyllad för sin "baddräktsdans" där hon genom uppvisandet av sin egen kropp ifrågasatte den normativa bilden av kvinnokroppen (TV4, 2015). Efter att hennes dansvideor från Instagram visades i samband med ett kritiserat inlägg om kroppsideal i Malou Efter Tio (TT, 2015, 23 september) så startades även en hashtag #dansaförstina där människor dansade och visade upp sina olika kroppstyper (Petré, 2015, 25 september).

Zara Larsson, född 1997, (992k följare 2015-10-27) har blivit både uppmärksammad och kritiserad för flera feministiska uttalanden som hon gjort. Hon har även ansetts tagit feministiska frågor till en yngre målgrupp. Bland annat har hon kritiserat Bråvallafestivalens brist på kvinnliga artister (Haidl, 2015, 25 juni), ifrågasatt tabun kring mens genom att lägga upp en "tampongbild" på Instagram (Larsson, 2014, 10 oktober) och berättat att hon hatar män i grupp (Haidl, 2015, 30 juni).

4.4 Avgränsningar

Analysen är avgränsad till Instagram eftersom det är ett socialt medium som befinner sig i skärningspunkten mellan det privata och publika, är en del av människors vardag, är utformat för publicerande av bilder och har en internationell räckvidd. Vi har valt att begränsa oss till tre inlägg och tre konton utifrån den tidsram vi har att förhålla oss till samt för att få ett djup i analysen, vilket är viktigt vid kvalitativa undersökningar (Ekström & Larsson, 2012). Inläggen består av bild, bildtext och kommentarer. Då vi är intresserade av hur reproduktionen av samt motståndet mot den hegemoniska diskursen tar sig uttryck fokuserar vi främst på bilderna och bildtexterna. I analysen används olika blickar för att undersöka relationen mellan bilden och mottagaren och inte verkliga publik. Därför används inläggens kommentarer främst för att stärka tolkningarna av kontexten där bilderna publicerats. Urvalet är begränsat till tre, vita, svenska kvinnor eftersom den typ av

motstånd vi ämnar undersöka främst är kopplat till en vit privilegierad kvinnokropp (Baer, 2015). Uppsatsen tar inte hänsyn till att olika skönhetsideal existerar både på olika platser och inom olika kulturer. Även fast detta är en avgränsning i vår analys så är det även en möjlighet att skapa förståelse för hur den här typen av feministisk aktivism är uteslutande till sin karaktär och förstärker maktförhållanden i samhället. Andra kvinnor, som upplever fler lager av förtryck och andra typer av objektivering, innefattas självklart även i denna diskurs men det motstånd de har möjlighet att uttrycka inom den har ytterligare begränsningar. Postfeminismen och sociala medier har bidragit till att fler typer av motstånd mot den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen kunnat uttryckas men att undersöka denna bredd kräver ett stort fokus på historisk bakgrund som inte ryms inom ramarna för denna undersökning.

5. Metod och tillvägagångssätt

Detta kapitel inleds med en redogörelse och motivering av valet av kritisk diskursanalys samt hur metoden anpassats för uppsatsens syfte. Fokus ligger på hur diskurser kan undersökas i tre steg: mikronivå, makronivå och sociokulturell kontextualisering. Därefter kommer tillvägagångssättet behandlas genom en presentation av det analyschema och de metodfrågor som tagits fram för undersökningen. Slutligen förs diskussion kring metodproblem samt undersökningens tillförlitlighet, giltighet och generaliserbarhet.

5.1 Kritisk diskursanalys

Ett av målen med kritisk diskursanalys är att undersöka hur språket som formar samhället också kan utmana eller förändra maktstrukturer (Berglez & Olausson, 2008). För att anpassa kritisk diskursanalys, som traditionellt används för analys av nyhetstexter (ibid.), hämtas i denna uppsats inspiration från bildanalysens verktygslåda. Det är en metod som bland annat undersöker hur bilder kan relateras till andra bilder, var bilden publiceras, hur fotot är taget, kroppshållning och relation till betraktaren (Fogde, 2010).

Utgångspunkten för kritisk diskursanalys är att samhället är präglad av konflikt och att det inte finns något neutralt språk. Genom att anta ett kritiskt teoretiskt perspektiv, i vårt fall det feministiska, analyseras språkliga handlingar för att visa hur hegemoni och maktutövning formar och formas av olika diskurser (Berglez & Olausson, 2008). Bilder är platser där många diskurser kan finnas samtidigt och dessa lager av diskurser har betydelse för hur ideologier produceras (Kress, 2010). Eftersom vi gör en tillämpning av Foucaults teorier så använder vi oss av orden "maktutövning" och "hegemoni" istället för ideologi-begreppet, då detta har grund i den marxistiska teorin som

utgår från ett klassperspektiv (Berglez & Olausson, 2008) som, enligt Foucault (2008), har en mer statisk syn på makt. Centralt för såväl Foucault som kritisk diskursanalys som metod är kontexten (Berglez & Olausson, 2008). Därför är det viktigt att analysera inläggen utifrån den kontext där de publicerats, vilket i det här fallet både är Instagram och de specifika användarnas konton.

I denna uppsats utgår vi från den modell Peter Berglez (2010), som refererar till van Dijk (1988), föreslagit. Denna modell innefattar att analysera texten (i detta fall inlägg på Instagram) på makro- såväl som mikronivå. Makronivån utgörs av övergripande egenskaper och teman och mikronivån av de mer specifika, meningsbärande elementen. Slutligen sätts dessa två nivåer in i en bredare, samhällelig kontext vilket kallas en sociokulturell kontextualisering. På denna nivå undersöks hur texten kan kopplas till ideologiska processer (ibid.), vilket i denna uppsats handlar om att se hur inläggens makro- och mikronivå kan kopplas till den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen och uttryck för motstånd.

Vi anser att denna metod är relevant för vår uppsats då inläggens bildspråk både formar och formas av den rådande diskursen, vilket möjliggör förändring (Berglez & Olausson, 2008). Modellen har anpassats efter uppsatsen syfte och det motstånd vi ämnar undersöka, vilket Berglez och Olausson menar är viktigt för att kunna genomföra en lyckad kritisk diskursanalys. Vidare kommer det nedan presenteras hur denna anpassning gjorts och hur vi gått tillväga i analysen av bilderna och dess kontext.

5.1.1 Makro- och mikronivå

Med inspiration av bildanalys undersöks på makronivå bildernas hierarki, alltså vad som är mest i fokus, för att klargöra vad som lyfts fram och framstår som viktigast (Fogde, 2010). Dessutom undersöks om bilderna går att koppla till andra bilder, vilket är viktigt för att förstå hur bilderna skapar mening (ibid.). På så vis blir det möjligt att identifiera vad som händer i bilderna och dra paralleller till teman som identifierats i tidigare forskning, som både kan sägas reproducera den hegemoniska diskursen men även utgöra motstånd. För att visa hur dessa uttryck skapas måste bilderna analyseras på mikronivå. Detta görs genom att se på aspekter så som scen, attribut, vinkel, närhet, pose, blick och komposition för att visa hur dessa element tillsammans skapar mening (ibid.). På mikronivån är det viktigt att fråga sig vilken förförståelse och vilka gemensamma uppfattningar som förutsätts för att inläggen ska bli begripliga (Berglez, 2010). Genom att se på de betydelsebärande elementen utifrån både en manlig och en feministisk blick blir det möjligt att se vilka olika betydelser som framträder beroende på vilken blick som intas.

5.1.2 Sociokulturell kontextualisering

För att bildens makro- och mikronivå ska bli förståelig är det viktigt att dessa sätts i relation till den sociokulturella kontexten, alltså den kontext som bilderna publiceras inom. Det handlar om att se hur bilderna kan sägas reproducera, ge uttryck för, vara del av, förhandla eller göra motstånd mot den hegemoniska diskursen (Berglez, 2010). Det är kontexten Instagram med dess tydliga riktlinjer och de specifika kontona där bilderna publicerats som gör att bilderna kan tolkas som ett motstånd överhuvudtaget. Samtidigt som samma kontext också gör att bilderna kan sägas reproducera den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen, eftersom denna diskurs ligger till grund för riktlinjernas utformning. Foucault (1989) menar att vad som kan sägas inom en given diskurs beror på olika maktförhållanden. Därför undersöks på denna nivå vilka olika typer av maktutövning bilderna kan sägas bidra till och hur Instagram som kontext påverkar denna utövning.

5.2 Analysschema och metodfrågor

Analysen av inläggen har gjorts utifrån följande analysschema med tillhörande metodfrågor.

Makroorienterad analys	Mikroorienterad analys	Sociokulturell kontextualisering
Vad händer i bilden? Vilket är bildens övergripande och generella tema? Vad är mest i fokus? Vilka bilder kan inläggen sägas stå i relation till, alltså dess intertextualitet? Hur förhåller sig bilden och bildtexten till varandra? Identifierande av teman som identifierats i tidigare forskning: (1) Uppvisande/döljande av nakenhet. (2) Strategier för att inte få bilder borttagna. (3) Uppvisande av sexuell aptit; humor/ironi. (4) Sexuellt posering; rekontextualiserande av pornografins bildspråk	Hur representeras de olika teman som identifierats? Vilka meningsskapande element finns i bilden (vinkel, komposition, bildutsnitt, blickriktning, pose, engagemang, rörelse, aktiv/passiv, attribut)? Vilken förståelse tas för givet för att skapa mening av inlägget? Vilka föreställningar och normer förutsätts? Vad hade kunnat vara med istället för något annat? Vad hade det fått för betydelse?	Vad händer när makro- och mikronivån kopplas till kontexten? På vilket sätt kan elementen och teman i bilden sägas (1) reproducera den hegemoniska diskursen (manliga blicken) och (2) utgöra motstånd (feministisk blick)? Vilka olika typer av maktutövning representerar bilden?

5.3 Metodproblem

Då den kritiska ansatsen i denna uppsats utgår från ett tydligt, feministiskt perspektiv som innefattar en förutbestämd idé om resultatet, så går det att ifrågasätta om detta färgar analysen och urvalet (Machin & Mayr, 2012). Detta är en relevant kritik men då det intersektionella, feministiska perspektivet tar hänsyn till flera olika maktpositioner och analysen utgår från olika läsningar så

anser vi att det finns en öppenhet för olika resultat och tolkningar. Användningen av postfeminism som begrepp kan kritiserats eftersom det är omgärdat av förvirring och motsägelser (Genz & Brabon, 2009). Begreppet kan dessutom ses som ett sätt att felaktigt framställa den andra vågens feminism som en samlad rörelse med gemensamma åsikter och mål. Det finns till exempel likheter mellan postfeminismens fokus på sexualitet och 70-talets liberalfeministiska rörelse som förespråkade sexuell frigörelse (ibid.). Genom att visa på och ta vår utgångspunkt i att feminismen inte kan ses som en samlad rörelse med gemensamma mål så anser vi dock att vi har en bred förståelse för feministisk teori och på hur postfeminismen både kan ses som positiv och negativ för feminismen. Även användandet av den feministiska blicken som begrepp kan ifrågasättas utifrån att det är ett väldigt brett begrepp som innefattar i princip allt vi utifrån en feministisk maktanalys skulle vilja lägga in i det. Detta kan resultera i att tolkningarna som gjorts utifrån den manliga blicken kan ses som allt för snäva och generaliserande medan den feministiska blickens tolkningar blir väldigt vida, nyanserade och öppna. Resultatet av detta blir att analysen inte tar hänsyn till mer motsägelsefulla tolkningar som ryms inom ramen för den manliga blicken. Då syftet med denna uppsats är att visa på att den här typen av motstånd både kan ses som feministisk aktivism och en reproduktion av den hegemoniska diskursen blir dock dessa begrepp och tolkningar relevanta. Eftersom diskursen om kvinnokroppen som utgår från den manliga blicken fått hegemonisk status så är det dessa tolkningar som ses som naturliga och självklara, alltså mer generella. Tolkningar av dessa bilder med den feministiska blicken behöver vara mer öppna och nyanserade eftersom denna läsning kräver kunskap om feministisk teori och förståelse för att feminismen inte är en samlad rörelse med gemensamma mål.

Kritisk diskursanalys har kritiserats för att det inte ta någon hänsyn till vilket syfte producenten haft (Machin & Mayr, 2012). Vi frågar ju till exempel inte vad de olika Instagram-användarna velat kommunicera med sina inlägg eller om de haft ett syfte att utöva feministisk aktivism genom sitt motstånd mot den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen. Det kan finnas andra anledningar till varför de vill dölja och visa sina bröst som inte hör ihop med Instagrams riktlinjer och rådande normer om den sexualiserade kvinnokroppen. Med stöd i Foucaults (1989) diskursteori menar vi ändå att bilderna, i den givna kontexten, bidrar till ett motstånd mot den hegemoniska diskursen – oavsett vad användarna själva haft för syfte med deras publicering. Dessutom är användarna uttalade feminister, har många följare och använder uttryck som tidigare forskning klassificerat som en typ av feministisk aktivism.

5.4 Giltighet, tillförlitlighet och generaliserbarhet

Giltighet handlar om huruvida vi undersöker det vi säger att vi ska undersöka, det vill säga om analysen har något med syftet att göra (Ekström & Larsson, 2012). För att styrka detta har vi under arbetets gång växlat fram och tillbaka mellan inläggen på Instagram, syftet, våra teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning (Bryman, 2011). Då undersökningen är kvalitativ förutsätts ett tolkande perspektiv, något som kritiker menar innebär en risk för subjektivitet (ibid.). För att djupgående kunna undersöka meningsskapande i bilder så måste tolkningar göras utifrån en verklighetsuppfattning att allt som symboliserar eller uttrycker något också har en betydelse (Ekström & Larsson, 2012). Detta är en grundläggande tanke inom många av de vetenskaper som medie- och kommunikationsfältet influerats av. Det är viktigt att tolkningarna är tillförlitliga, det vill säga riktiga (ibid.). Detta görs genom att stärka argumenten för tolkningarna med teori och tidigare forskning. Då vi är två som är delaktiga i tolkningen så ökas intersubjektiviteten då vi har större möjligheter att kontrollera att vi gör samma tolkningar av materialet (ibid.). Tolkningarna tar hänsyn till att samma språk kan läsas på olika sätt beroende på om en manlig- eller feministisk blick antas vilket ökar öppenheten i analysen (ibid.).

En kritik som riktats mot kvalitativ forskning är att det är svårt att frysa den sociala miljö som studeras vilket gör analysen svår att replikera (Bryman, 2011). Att analysera inlägg i sociala medier gör dessa svårigheter tydliga då användare som publicerar inlägg och kommentarer kan radera dessa när som helst. Under undersökningens gång upptäcktes till exempel att kommentarerna på Zara Larssons bild minskade från 30 000 till 25 000. Olszanowski (2014) som undersökte Instagram-inlägg hade samma problematik då de konton hon undersökte flera gånger stängdes ned under forskningens gång då bilderna bröt mot Instagrams riktlinjer. Eftersom inläggen är valda utifrån dess relevans för syftet kan vi inte generalisera resultaten till fler inlägg än dessa tre (Bryman, 2011). Genom att visa på att resultatet är en del i samma mönster som tidigare forskning identifierat och har stöd i de teoretiska utgångspunkterna blir det däremot möjligt att generalisera resultaten till teorin (ibid.; Ekström & Larsson, 2010).

6. Resultatredovisning, analys och diskussion

I detta kapitel redovisas resultatet av analysen genom att belysa tre centrala teman och hur dessa kan relateras till teori och tidigare forskning: bröstet i fokus, bildernas privata karaktär och rekontextualisering av pornografins bildspråk. Kapitlet inleds med en kort redogörelse för inläggen på mikronivå för att ge en bild av deras generella uttryck. Genomgående inleds sedan avsnitten med en sammanfattande analys för att sedan, med utgångspunkt i uppsatsens forskningsfråga, delas upp

utifrån tolkningar med den manliga respektive feministiska blicken. Diskussion kring resultaten förs genomgående i texten. Kapitlet avslutas med en redogörelse för och diskussion kring inläggens maktutövning.

6.1 Vad händer i bilden?

I inlägget från Arvida Byströms konto (<https://www.instagram.com/p/52s7n1P1QG/>) syns överkroppen på en kvinna som har på sig en ljusrosa, magkort, långärmad tröja med polokrage och omlott-skärning. Bilden är tagen rakt framifrån. Kvinnans hår är ljusrosa och ligger lite över axeln vänster i bild. Bilden skär i överkant vid kvinnans haka, precis under munnen och i nedkant precis ovanför magen. Armarna är något framsträckta och försvinner ur bild. Naken hud syns från urringningen och upp till halsgropen och från tröjans linning till bildens nederkant. Tröjan har dragits upp så att det högra bröstet blottas. Bröstvårtan täcks med en ljusrosa, emoji-blomma*. Ljuset i bilden är skarpt och vitt, som från lysrörsbelysning. Bakgrunden är väldigt ljus men det syns streck från kakelplattor. Bildtexten lyder: “#freethenipple cuz then this photo would b so much cuter”.

Zara Larssons inlägg (<https://www.instagram.com/p/8eEZbCD1sI/>) visar en kvinna som ligger på rygg på vita, något skrynkliga lakan med en vit handduk virad runt bröstet. Håret är utspritt bakom henne som en solfjäder. Hakan är lyft och huvudet vinklat snett och uppåt, blicken kisar och är riktad mot kameran. Bilden är tagen rakt ovanifrån och skär vid hårtopparna i överkant och precis under bröstet i nedkant. Den vänstra armen i bild är lyft så handen rör vid håret, den högra försvinner ur bild vid armbågen, som är böjd så underarmen riktas mot kroppen. Ljuset kommer från vänster sida i bild och är naturligt och mjukt. Det vänstra bröstet blottas genom att armen har lyfts upp så halva bröstvårtan syns över kanten på handduken. Bildtexten är: “Is it really that big of a deal? @theeleventwenty #1120”.

I bilden från Stina Wollters inlägg (<https://www.instagram.com/p/9QRh0dqr34/>) syns en kvinna iförd blommiga tajts med bar överkropp och uppsatt, rufsigt hår. Bilden är tagen i en vinkel rakt framifrån, något underifrån. Ljuset i bilden är rödaktigt. Bakom kvinnan syns en dörr med ett runt handtag. Kvinnans blick är riktad ovanför kameran. Hon greppar tag om bröstet och trycker upp dem, böjer på knäna och plutar med läpparna. Bilden skär vid luggen i överkant och vid början av låren i underkant. Fokus i bilden ligger på ansiktet och bröstet, övriga delar av bilden är suddiga. Bildtexten är: “Ja vad gör man väntandes en kvart i ett provrum? Lajar med grejer som sitter löst.”

* En emoji är en liten bildikon.

6.2 Brösten i fokus

Samtliga bilder som valts ut för analys innehåller nakenhet och döljande/uppvisande av bröstet, då detta identifierats som ett centralt uttryck för digital, feministisk aktivism (Baer, 2015). I Arvida Byströms bild har tröjan dragits upp redan innan bilden tas och hennes pose gör att det blottade bröstet skjuts fram i bild och blir lite större och mer i fokus än det täckta. Bröstet är också i mitten av bildens komposition och emoji-blomman som täcker bröstvårtan står ut eftersom den är så uppenbart tillagd i efterhand. I Zara Larssons bild faller ljuset i bilden från den sidan där bröstvårtan syns samt att armens rörelse öppnar upp posen och bjuder in betraktaren. Stina Wollter gör också en rörelse som väldigt tydligt sätter fokus på bröstet då hon greppar tag i dessa på ett aktivt sätt. Bröstet är i mitten av bildens komposition och nederdelen av bilden är ofokuserad. Analysen av samtliga inlägg visar att deras fokus på bröstet framstår som ytterst medvetet vilket utifrån en feministisk blick kan ses som ett politiskt ställningstagande genom att placera något privat, sina bröst, i det publika (Baer, 2015). Samtliga användare gör också anpassningar efter kontexten då de på ett eller annat sätt förhåller sig till Instagrams riktlinjer. Anpassningen bekräftar den manliga blickens läsning av kvinnobröst, särskilt bröstvårtorna, som något som måste döljas vilket bidrar till en reproduktion av den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen.

6.2.1 Den manliga blicken

Med en manlig blick kan Byströms uppvisande av bröstet med den övertäckta bröstvårtan läsas som att hon är medveten om det förbjudna hon gör i att visa upp något så pass sexuellt laddat som bröstet. Objektifieringen i bilden förstärks genom att hennes ansikte är bortklippt och bröstet är framskjutet vilken gör det tydligt att det är bröstet vi ska titta på. Att hon täckt över bröstvårtan med en ljusrosa emoji-blomma kan med en manlig blick ses som ett sätt att motvilligt anpassa sig efter Instagrams riktlinjer, särskilt då bildtexten stärker att hon hellre hade visat hela bröstet: “#freethenipple cuz then this photo would b so much cuter”. Det ger resultatet att bilden kan sägas uppmuntra en subjektsposition med en manlig blick då det ökar bröstvårtans sexuella laddning och på så vis kan sägas bidra till sexualiseringen av kvinnokroppen.

I Larssons bild syns en halv bröstvårta som sticker fram över kanten på handduken på grund av den lyfta armen. Uppvisandet kan framstå som mer slumpartat, ett misstag, men bildtexten befäster att det är den visade bröstvårtan som är bildens fokus: “Is it really that big of a deal?”. Eftersom Larsson bild inte blivit borttagen så kan det vara ett tecken på att en halv bröstvårta inte är en “big deal”. Samtidigt visar de nästan 30 000 kommentarer som bilden fått att den väcker engagemang. Där vissa kommentarer menar att det är pornografiskt och bör förbjudas medan andra kallar bilden

sexig eller “slampig”. Många taggar* dessutom in sina vänner i kommentarerna för att “visa upp” bilden, vilket kan ses som tecken på det som Ringrose och Harvey (2015) identifierat som något som ingår i en kultur baserad på manlig gemenskap. Det kan även relateras till Nurka (2014) som menar att det är en ritualiserad praktik att bedöma kvinnors kroppar i sociala medier.

Även Wollters bild kan ses som en reproduktion av den hegemoniska diskursen då sättet hon poserar på kan kopplas till det som Nikunen (2015) kallar en “pin-up-pose”. Genom att hon trycker fram bröstet och ytterligare framhäver klyftan med händerna så blir den sexuella anspelningen tydlig utifrån en läsning med en manlig blick. Brösten framstår som större och fastare vilket kan ses som en anpassning till ideal om hur en kvinnas bröst ska se ut för att vara sexuellt attraktiva. Sättet som Wollter täcker bröstet, genom att greppa tag i dem, gör att bilden inte lika tydligt framstår som en anpassning efter Instagrams riktlinjer som Byströms och Larssons. Larsson visar ju halva bröstvårtan och Byström skulle ha visat sin bröstvårta om det inte vore för emoji-blomman. Wollters pose täcker bröstvårtorna på ett mer naturligt sätt utifrån normen.

6.2.2 Den feministiska blicken

Hashtaggen #freethenipple i Byströms bildtext kräver en förförståelse om att den skapats efter protester gentemot Instagrams riktlinjer och den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen som ser kvinnors bröstvårtor som sexualiserade oavsett kontext. Byströms användande av specifikt en emoji-blomma kan på sociokulturell nivå ses som en del av det postfeministiska uttryck som kallas Girl power, där det traditionellt feminina framhävs och överdrivs, ofta med ironi och humor (Genz & Brabon, 2009). En estetik som Byström använder sig av i sin kulturproduktion. Detta gör att även om blomman är en anpassning efter riktlinjerna så kan den även tolkas som ett uttryck för motstånd.

Larssons bildtext frågar “is it really that big of a deal?”. Bildtexten kan ses som en direkt hänvisning till Instagrams riktlinjer som nämner att just bröstvårtor inte får visas. För att göra den tolkningen krävs kunskap om Instagrams riktlinjer och debatter kring dem samt kännedom om Larssons ifrågasättande av vad som får och inte får visas på det sociala mediet. Larssons uppvisande av den halva bröstvårtan kan ses som ett uttryck för ironi då hon på så vis belyser dubbelheten i Instagrams riktlinjer som förbjuder uppvisandet av bröstvårtor (plural) men inte sexuellt poserade. Bilden använder många textuella markörer som har hög igenkänningsfaktor utifrån hur kvinnor traditionellt framställs som sexobjekt, vilket med en feministisk blick kan tolkas

* När en användare i en kommentar skriver någon annans användarnamn med ett snabel-a framför så får denne ett meddelande om att någon nämnt dem i en kommentar och kan på så vis gå in och se bilden även om det är på ett konto de inte själva följer. Detta brukar kallas för att ”tagga” någon.

som ironi. Detta uttrycks genom att hon visar hur en bild som “bara” visar en halv bröstvårta fortfarande kan vara väldigt sexuellt laddad och på så vis olämplig utifrån de normer som Instagrams riktlinjer bygger på. Larssons sätt att visa bröstvårtan kan vara ett uttryck för en egen, aktiv sexualitet som ett verktyg för att uppnå självständighet och egenmakt, vilket går att koppla till det postfeministiska temat om sexuell subjektivitet (Genz & Brabon, 2009). Det ger resultatet att uppvisandet av bröstvårtan med en feministisk blick kan tolkas som ett motstånd mot den hegemoniska diskursen.

Genom en sociokulturell kontextualisering kan vi tolka “[...] grejer som sitter löst” i Wollters bildtext som ett sätt att referera till att hon är äldre och att hennes bröst därför hänger mer. Denna tolkning kan göras förutsatt att vi känner till att hennes Instagramkonto till stor del handlar om kroppsaktivism och ifrågasätter normer kring vilka kroppar som får visas. Wollters greppande om bröstet sätter bröstet i fokus. På en mikronivå poserar hon även genom att skjuta fram höften och böja på benen som står brett i sär. På så vis skjuter hon fram könet vilket på makronivå kan relateras till hur män brukar posera för att uttrycka sexualitet, till exempel fotbollsspelaren David Beckhams kalsongreklamer för Emporio Armani. Greppandet av bröstet hör på makronivå samman med en bildestetik som traditionellt kopplas till konstruerandet av manlighet, där greppande kan ses som tecken på äganderätt och styrka (Eriksson & Göthlund, 2012). Genom den maskulina posen kan alltså Wollters bild, med en feministisk blick, ses som ett sätt att uttrycka ägande över de egna bröstet. Uttrycket blir på så vis ett motstånd mot den hegemoniska diskursen där kvinnans kropp ses som objekt tillhörande andra än henne själv (Fredrickson & Roberts, 1997; Ringrose & Harvey, 2015).

6.3 Det privata i det publika

Ett övergripande tema som framkom i analysen av inläggen var att samtliga bilder är tagna i rum som vanligtvis brukar betraktas som privata. Arvida Byströms bild är tagen i ett badrum vilket det skarpa ljuset i bilden indikerar i kombination med bakgrunden där linjer från ett vitt kakel syns. Zara Larssons bild är tagen i en säng, där de vita lakanen och handduken indikerar att det kan röra sig om ett hotellrum. Stina Wollters bild är tagen i ett provrum vilket framförallt bildtexten befäster “Ja vad gör man väntandes i en kvart i ett provrum [...]”. Traditionellt sett har offentligheten tillhört männen medan kvinnor haft sin plats i det privata. Liknande tendenser har i tidigare forskning identifierats gällande internet som en ny typ av offentlighet, där kvinnors möjligheter att delta begränsas av rådande normer (A. Shaw, 2014; Nurka, 2014). Samtidigt har feministisk aktivism traditionellt ägnat sig åt att placera det privata i det offentliga för att göra det politiskt (Baer, 2015).

6.3.1 Den manliga blicken

Byströms bild är tagen som en "selfie", vilket på mikronivå går att se utifrån armarnas vinkel som försvinner ur bild och indikerar att de håller i något objekt (mobiltelefon/kamera). Detta i kombination med vinkeln snett underifrån samt att Byström har klippt bort sitt ansikte gör att fokus i bildens ligger på hennes bröst. Det bortklippta ansiktet gör också att blicken förloras. Byström har alltså inte möjlighet att "titta tillbaka" på sin betraktare utan framstår som ett objekt till för att betraktas (Eriksson & Göthlund, 2012). Dessutom har badrumsmiljöer identifierats som privata, hemliga och sexuella (Ringrose och Harvey, 2015). Bildestetiken går att känna igen från den typen av intima bilder som Ringrose och Harvey kallar för sexting, alltså sexualiserade bilder på främst kvinnobröst ämnade att betraktas av män (ibid.). Bildens privata och hemliga karaktär skulle på en sociokulturell nivå, utifrån en manlig blick, kunna kopplas samman med sexualiseringen av unga flickor (Bray, 2009), då sexting är väldigt vanligt bland tonårstjejer (Ringrose & Harvey, 2015). Detta ger alltså resultatet att bilden kan ses som en reproduktion av den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen.

Medan Byström bild är en "selfie" verkar Larssons bild vara tagen av någon annan eftersom bilden är tagen rakt ovanifrån. I kombination med sängen kan detta sägas skapa en upplevelse av att det är den person som fotograferar som delar med sig av en intim och privat situation med Larsson till betraktaren av bilden. Utifrån den manliga blicken skulle denna person vara en heterosexuell man eftersom kvinnans kropp enligt den hegemoniska diskursen är till för mannens njutning (Fredrickson & Roberts, 1997). Att dela med sig av intima och privata bilder på tjejer menar Ringrose och Harvey (2015) är ett sätt för killar att skapa en manlig gemenskap.

I och med att bildtexten talar om för oss betraktare att Wollters bild är tagen i ett provrum är det också lätt att föreställa sig att hon ser sig själv i en spegel. Hon betraktar alltså sig själv samtidigt som den bortvända blicken inbjuder till betraktande av henne, något som är vanligt förekommande i bilder som representerar kvinnor som objekt (Eriksson & Göthlund, 2012). Utifrån en manlig blick uppmuntras på så vis ett voyeuristiskt betraktande (ibid.). Precis som Larsson och Byströms bildmiljöer är även Wollters val av rum ett privat sådant. Enligt normen tillhör Wollter den typ av kvinnokropp som inte *bör* visas upp (Olszanowski, 2014). Provrummet är ett utrymme skapat för att klä av sig avskild från omvärlden och dess blickar, vilket stämmer överens med den hegemoniska diskursen och dess regler för i vilka kontexter som den nakna kvinnokroppen får visas. Genom att det är just i detta dolda rum som Wollter klär av sig så blir resultatet att bilden kan ses som en reproduktion av den hegemoniska diskursen, eftersom hon då bekräftar att just hennes kropp endast kan kläs av om den först döljs från det offentliga.

6.3.2 Den feministiska blicken

Att Byströms bild använder estetiken från intima och privata sexting-bilder kan utifrån en feministisk blick ses som ett sätt att uppmärksamma och ifrågasätta att tjejer förväntas skicka sexuella bilder till killar. Baer (2015) menar att det är genom att placera det privata i det publika som det också går att göra det politiskt, vilket Byström kan sägas göra då bilden egentligen inte är privat då den publicerats på hennes Instagramkonto. Tidigare forskning har visat att tonårstjevers kulturproduktion traditionellt skett i det egna rummet och att internet gett tjejer en möjlighet att skapa virtuella sovrum (Keller, 2012). Byströms användande av badrummets privata karaktär i bilden kan indikera att hon skapar eller iscensätter sitt Instagramkonto som ett "virtuellt rum" för kulturskapande, inspirerat av denna tonårskultur. Kulturproduktion med feministiska motiv som tjejer ägnar sig åt i dessa rum menar Keller är en ny typ av politisk aktivism. Med den feministiska läsningen blir alltså resultatet att bildens privata karaktär kan ses som ett uttryck för motstånd mot den hegemoniska diskursen.

Larssons publicerande av den intima bilden från sängen kan med en feministisk blick ses som uttryck för en sexuell aptit, självständighet och en egen agenda (Nikunen, 2015). Larsson känner sig så pass bekväm med sin sexualitet att hon inte är rädd för att visa upp den vilket, enligt Nikunen, kan tolkas som en protest mot det normativa, oskuldsfulla "duktig flicka"-idealet (ibid.). Genom att bilden är publicerad på Larssons egna Instagramkonto så kan det tolkas som hennes sätt att medvetet suddat ut gränser mellan det privata och det publika (ibid.). Med en subjektsposition med en feministisk blick blir det också möjligt att föreställa sig att bilden är tagen av en kvinnlig fotograf. På så vis skulle bilden kunna tolkas som att Larsson inte är sexig för att tillfredsställa en manlig blick utan för sin egen skull, på sina egna villkor, vilket kan kopplas till det postfeministiska temat om sexuell subjektivitet. Utifrån läsningen med den feministiska blicken blir det alltså möjligt att tolka bilden som motstånd.

Den manliga blicken uppmuntrar till att betrakta Wollter men med en läsning med den feministiska blicken blir det lättare att identifiera sig med henne som medelålders kvinna med en kurvig kropp. I provrummet kan hon undvika offentlighetens dömande blickar och "laja" med sin kropp. Hon tar på sig själv, uttrycker ägande över de egna bröstet och ironiserar över en typiskt sexig pose. Att det är just i ett provrum detta sker kan ses som ett uppmärksammande av de normer som gör att vissa kroppar inte får visas i det offentliga, vilket ger resultatet att bilden kan tolkas som ett motstånd.

6.4 Rekontextualisering av pornografins bildspråk

Samtliga inlägg rekontextualiserar pornografins bildspråk, vilken kan ses som uttryck för motstånd (Stehle, 2012) men även som ett reproducerande av det sexualiserade bildspråket i diskursen om kvinnokroppen (Nikunen, 2015; Baer, 2015). Vilka typer av pornografiska bildspråk som upprepades är olika i inläggen, vilket kan bero på att ojämlikheter påverkar vad som kan sägas inom diskurser (Hörnqvist, 1996). I diskursen om den objektifierade kvinnokroppen kan sådana ojämlikheter vara till exempel ålder och vikt (Fredrickson & Roberts, 1997).

6.4.1 Den manliga blicken

I Arvida Byströms bild är det på makronivå sextingens bildspråk som upprepas, vilket kan kopplas till pornografi som sexualiserar tonåringar och flickor. På mikronivå framträder detta genom den babyrosa färgen som återfinns både i hennes tröja, hårfärg och den rosa emoji-blomman. Färgen kan på makronivå kopplas till uttryck för "flickighet". Den rosafärgade tröjan i kombination med det rosafärgade håret kan genom en sociokulturell kontextualisering kopplas till tonårstjevers mode. Hennes byst är inte så stor vilket förstärker intrycket av att det rör sig om en ung person. Då forskning visat att större bröst av killar setts som mer "slampiga" (Ringrose & Harvey, 2015) kan hennes mindre byst istället ge motsatt effekt och göra att den "flickiga" oskuldsfullheten i bilden förstärks. Både bildtexten och emoji-blomman förstärker tonårsaspekten, där bildtexten använder SMS-språk så som "cuz" (istället för cause) och "b" (istället för be). Då sexualisering av flickor blivit ett centralt tema i vår tids kultur (Bray, 2009) kan kopplingen till detta tema göra att bilden kan sägas reproducera den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen.

Zara Larssons bild är tagen i en vinkel rakt uppifrån vilket kan göra att hon upplevs vara i underläge då vi ser ned på henne. Hennes pose, med armen lyft mot håret och den andra längs med kroppen, är passiv och öppen, vilket stämmer med hur kvinnor traditionellt framställs som objekt för betraktande (Eriksson & Göthlund, 2012). Hennes blick är riktad direkt mot kameran, vilket istället kan ge ett aktivt intryck och ses som en inbjudan som kräver någon typ av reaktion från betraktaren (ibid.). Detta i kombination med att Larssons hand stryker längs håret, ett uttryck för njutande självberöring, gör att bilden kan kopplas till "the come on look". På makronivå är detta uttryck vanligt förekommande i representationen av kvinnor på bild inom såväl pornografien som mode och reklambranschen (ibid.). Bildens ljus och färgsättning kan på makronivå relateras till hur sensuella bilder av kvinnliga kändisar brukar se ut. Ett exempel är Douglas Kirklands bildserie av Marilyn Monroe där hon ligger på en säng med vita lakan och många av bilderna är fotade rakt uppifrån.

Den höga igenkänningsfaktorn som denna typ av bilder har gör att en subjeksposition utifrån en manlig blick uppmuntras.

Om Larssons bild uttrycker det sensuellt sexuella och Byströms det tonårs-relaterade sextingspråket så kan Stina Wollters inlägg snarare kopplas till ett burleskt, pornografiskt bildspråk. Provrummet hon befinner sig i ser ut att ligga i rött ljus, vilket på makronivå kan förknippas med bordeller (red light district), det röda i bilden förstärks även med det filter som ser ut att ha lagts på. Bilden kan sägas vara ett ironiskt uttryck för sexuellt posering. Detta genom att Wollter i bilden överdriver det som Nikunen (2015) kallar en "pin-up-pose". Hon är helt avklädd på överkroppen samtidigt som hon plutar överdrivet med läpparna och trycker upp bröstet med händerna. Enligt Ringrose & Harvey (2015) ger större bröst större risk för "slamp"-stämpel, vilket gör ironiseringen tydligare då Wollter överdriver faktumet att hon har en stor byst. Wollters bild kan, utifrån den manliga blicken, upplevas som mer humoristisk än sexuellt anspelande vilket går att koppla till hur kroppar objektifieras olika, där äldre kvinnor ses som mindre sexuellt attraktiva inom den hegemoniska diskursen (Fredrickson & Roberts, 1997). Referensen till det burleska bildspråket och bildens humoristiska karaktär kan ses som uppmuntrande för en subjeksposition som utgår från en manlig blick, då detta bildspråk på makronivå känns igen från populärkulturen genom till exempel westernfilmers bordeller och filmer som Moulin Rouge.

6.4.2 Den feministiska blicken

Byströms rekontextualisering av det pornografiska bildspråk som anspelar på sexualiseringen av unga flickor, då det är så pass centralt och överdrivet, kan med en feministisk blick läsas som ett uttryck för ironi. Att göra denna ironiska läsning kräver delaktighet i en särskild, feministisk diskursiv gemenskap som är starkt kopplad till postfeminism, internet och tonårskulturen. Utan den förförståelsen blir den ironiska läsningen svårare att göra (Hutcheon, 1994). Det pastellrosa håret och tröjan kan, precis som vi nämnt tidigare om emoji-blomman, med en feministisk blick ses som uttryck för motstånd eftersom de kan kopplas till det postfeministiska temat Girl power.

Kommentarerna i inlägget indikerar att hennes följare delar en diskursiv gemenskap då de flesta kommentarerna håller med Byström om att bröstvårtorna ska släppas fria (#freethenipple), andra skickar rosa hjärt- och blom-emojis. På så vis stärker kommentarerna tolkningen att bilden är ironisk och ett uttryck för motstånd.

Larssons bild är den som kräver mest förförståelse och hänsyn till den sociokulturella kontexten för att kunna göra en läsning med en feministisk blick. Bilden följer många konventioner för hur kvinnor traditionellt representerats som objekt för betraktande med en manlig blick. Larsson har

också den kropp som utifrån den hegemoniska diskursen är rätt och därför kan visas upp. Dessutom uttrycks inte ironi på ett tydligt sätt, vilket O’Keefe (2014) menar är ett centralt tema för att denna typ av aktivism ska kunna uppfattas som effektivt motstånd. En upprepning av pornografins bildspråk, ironiskt eller inte, innebär alltid en risk för ytterligare sexualisering och objektifiering (Stehle, 2012), vilket bekräftas i kommentarerna till Larssons bild som: “Runkmaterial” och “slut” (hora). Kommentarer till bilden är dock varierade, där vissa även kallar henne “idol”, att de älskar henne eller att bilden är “feminism” vilket indikerar en läsning med en feministisk blick. Andra kommenterar “isn’t she only 17?”, “What’s wrong with you” och “Du säger att det är fel att lägga ut sådana här bilder och sedan gör du det själv”. Dessa kommentarer kan kopplas till en subjektsposition som gör en läsning med en manlig blick och tycker att nakenheten bör förbjudas. Detta visar på att den kontext som Larssons konto utgör inte bygger på en diskursiv gemenskap och därför görs också många olika läsningar av bilden. Eftersom Larsson är känd som främst musikartist är det lätt att föreställa sig att många följer henne av just den anledningen och inte för hennes feministiska uttalanden.

Utifrån kontexten att Larsson uttalat sig feministiskt tidigare så kan vi se Larssons utmanande blick som ett uttryck för självsäkerhet. Den njutande självberöringen kan ses som ett uttryck för hennes egen njutning, vilket skulle kunna ses som ett uttryck för motstånd mot den hegemoniska diskursen. Rekontextualiserandet av pornografins bildspråk i Larssons bild kan, precis som placandet av det privata rummet i det offentliga som vi nämnt tidigare, också med en feministisk blick tolkas som ett uttryck för sexuell aptit (Nikunen, 2015). Larssons bild går tydligt i linje med det postfeministiska temat om kvinnan som sexuell subjekt, där kvinnor kan använda sin sexualitet för att uppnå självständighet och egenmakt (Genz & Brabon, 2009). Eftersom hon är känd, vit och rik så kan Larssons bild på sociokulturell nivå kopplas samman med postfeministiska TV-serier som *Sex and the city* där framgångsrika kvinnors sexualitet är i fokus. Genom detta kan bilden ses som ett motstånd mot den rådande diskursen där kvinnans sexualitet ses som passiv.

Wollters bild är lättare att läsa som motstånd då hennes upprepning av pornografins bildspråk är uppenbart överdrivet och ironiskt. Hennes kropp tillhör den typ som Olszanowski (2014) menar att Instagrams riktlinjer syftar på ska “behålla kläderna på” (ibid., s. 87, vår övers.). Att ta denna kropp från det privata till det publika och klä av den blir på så vis ett uttryck för motstånd då det blir ett sätt att protestera mot rådande normer i den hegemoniska diskursen. Denna typ av motstånd kan innebära en stor risk då den utifrån den manliga blicken inte *bör* visas (ibid.) samt att ironi som bygger på delaktighet i en marginaliserad grupp kan uppfattas som hotfull (Hutcheon, 1994). Wollter kan anta att de flesta av hennes följare, då hennes konto främst handlar om just

kroppsaktivism, deltar i samma diskursiva gemenskap och kommer uppfatta bilden som ironisk (ibid.). Detta medför att publicerandet av inlägget innebär få risker då kommentarerna alla är positiva, uttrycker att hon är "härlig" och skickar glada emojis och hjärtan.

6.5 Bildernas maktutövning

6.5.1 Maktutövning kvinnor emellan

Då större bröst ökar risken för "slamp"-stämpel (Ringrose & Harvey, 2015) så innebär det en större risk för Zara Larsson att lägga upp sexuella bilder med fokus på bröstet än till exempel Arvida Byström, vars bröst kan framstå som mindre då hon använder ett tonårsinspirerat bildspråk. Samtidigt så har Larsson den typ av kropp som normativt anses attraktiv och därför *kan* visas upp som sexobjekt utan att framstå som hotfull utifrån den hegemoniska diskursen. Larssons bild kan därför kritiserars på samma grunder som protestgruppen Femen, där feministiska forskare ansett att deras protestaktioner stämmer väl överens med rådande skönhetsnormer och därför framstår som ofarliga (O'Keefe, 2014). Stina Wollter, som har en stor byst men samtidigt också en mer normbrytande kropp, skulle på så vis utsättas för större risker om hon lade ut samma typ av bild som Larsson. Vilket språk som finns tillgängligt för uppvisande och döljande av bröstet skiljer sig åt mellan de olika användarna på grund av normer om vilka kroppar som får visas upp. Det blir alltså möjligt att säga att Larsson utövar en typ av makt gentemot andra kvinnor då det är genom sin position som smal, vit, känd, ung och framgångsrik kvinna hon kan använda den typ av bildspråk hon gör. Även Wollter och Byström utövar makt genom sina bilder då den typ av motstånd de uttrycker, med de egna bröstet i fokus, möjliggörs genom att de tillhör en vit, privilegierad grupp i samhället. Om en person med en annan hudfärg, etnicitet, funktion eller klass skulle lägga upp samma typ av bilder skulle de utsättas för andra typer av objektivering (Fredrickson & Roberts, 1997; O'Keefe, 2014) och motståndet skulle läsas på andra sätt. Samtliga analyserade inlägg kan alltså kritiserars på samma grunder som annan feministisk aktivism som vilar på den vita kvinnans privilegier i samhället (O'Keefe, 2014). För till exempel en beslöjad kvinna så kan det vara ett uttryck för motstånd att synas i det offentliga rummet överhuvudtaget. Detta visades till exempel tydligt i debatten kring en av H&M:s reklamkampanjer där diskussionen gällde huruvida företaget skulle visa beslöjade kvinnor då detta av vissa sågs som reproduktion av ett förtryck som inte bör normaliseras (Fagerlund Jerrstedt, 2015, 19 september). Denna inställning kan kopplas till de diskussioner inom den feministiska rörelsen där protester med fokus på nakna bröst anklagats för att vara ensidiga och förtryckande mot andra kvinnor (O'Keefe, 2014; Baer, 2015). Att de användare på Instagram som vi undersökt kan göra den typ av motstånd de gör bygger alltså på att deras kroppar *får* visas överhuvudtaget och att motståndet därför kan utgöras av *hur* de får visas. Rätten

att kunna visa bröstet utan att objektifieras och rätten att bära slöja handlar å andra sidan båda om rätten för kvinnan att bestämma över sin egen kropp. Ur ett intersektionellt feministiskt perspektiv kan alltså båda dessa frågor ses som två sidor av samma mynt. Uppmärksammandet av kvinnors olikheter möjliggör för fler marginaliserade grupper att göra sina röster hörda, vilket samtidigt lett till kritik mot postfeministiska uttryck som blivit förknippade med en vit, europeisk norm (Genz & Brabon, 2009). Inläggens maktutövning kan alltså kopplas till den motsägelsefullhet som råder inom den feministiska diskursen.

6.5.2 Maktutövning i den hegemoniska diskursen

Bilderna som analyserats i denna uppsats visar på att en frigörelse från det begränsade språket om kvinnans sexualitet är svår. Det språk som finns tillgängligt för feminister som vill utöva aktivism på Instagram präglas av hierarkier utifrån normer baserade i den hegemoniska diskursen.

Utgångspunkten i diskursen är att mannen är den som betraktar och kvinnan den som blir betraktad (Eriksson & Göthlund, 2012). Diskursen om sexualitet har präglats av regler (Foucault, 2002) och tidigare forskning har visat att kvinnor som bryter mot dessa regler historiskt sett utsatts för censur (Olszanowski, 2014; Stehle, 2012). Genom att användarna anpassar sig till Instagrams regelverk så bekräftar de att kvinnliga bröstvårtor bör censureras. Eftersom regelverket bygger på den hegemoniska diskursen, som är en följd av mäns systematiska maktutövande över kvinnor, så reproducerar inläggen på så vis maktutövningen.

Maktutövningen som sker genom Instagrams riktlinjer begränsar feministers möjligheter att använda uppvisandet av bröstet som ett verktyg för feministisk aktivism på det sociala mediet. Detta eftersom publicerandet av bilder som bryter mot riktlinjerna medför en risk för att bilderna eller kontona tas bort (Olszanowski, 2014). Samtidigt är det genom att tänja på gränserna för det som är tillåtet, alltså att visa bröstet men samtidigt dölja bröstvårtorna, som det blir möjligt att göra den här typen av motstånd. Feministisk aktivism som rekontextualiserar det sexistiska bildspråket som återfinns i den hegemoniska diskursen har kritiserats för att bidra till ytterligare sexualisering och objektifiering (O'Keefe, 2014). Denna kritik kan även riktas mot inläggen som analyserats i denna uppsats. Samtidigt visar också det hur stark den systematiska maktutövningen som format diskursen är och hur svårt det är för feminister att frigöra sig från den objektifierande normen.

7. Slutsatser

Uppsatsens resultat präglas av dubbelhet och motsägelsefullhet, vilket går i linje med tidigare forsknings slutsatser kring uttryck för sexualitet på sociala medier (Nikunen, 2015; Olszanowski,

2014). Det är även den dubbelhet som präglar de postfeministiska teman som inläggen som analyserats kan kopplas till (Genz & Brabon, 2009). Analysen har visat hur inläggen kan sägas reproducera den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen, genom att visa hur de möjliggör och uppmuntrar läsningar med den manliga blicken. Genom att uppmuntra denna läsning kan bilderna sägas upprätthålla hierarkier i samhället som gör att kvinnor utsätts för systematisk maktutövning genom objektifiering och sexualisering. Samtidigt har teorin om den manliga blicken kritiserats för att vara för generaliserande och uteslutande av mer nyanserade läsningar (van Zoonen, 1994). Kvinnor kan till exempel finna njutning i uttryck som reproducerar den hegemoniska diskursen genom att läsa in motstånd i dubbelheten som finns där. En läsning med en manlig blick, oavsett könstillhörighet, kan dessutom göras utan att nödvändigtvis hålla med om objektifieringen och sexualiseringen (ibid.). Att göra motstånd mot objektifieringen innebär däremot inte att bilderna kommer att uppfattas som feministisk aktivism eller motstånd mot den hegemoniska diskursen. I linje med Bray (2009) håller vi med om att en feministisk blick behövs för att kunna frigöra sig från den objektifierande normen och se komplexiteten i bilderna. Annars finns en risk att anta samma subjektsposition som Instagrams riktlinjer kan ses som ett exempel på; där inläggen läses utifrån den manliga blicken men objektifieringen och sexualiseringen ses som skadlig och därför anser de att uppvisande av kvinnliga bröst ska förbjudas.

Inläggen som analyserats har kunnat kopplas till postfeministiska teman som Girl power och kvinnan som sexuellt subjekt. Det är just denna typ av personligt fokuserade uttryck, med fokus på kroppen, som kommit att bli ett centralt tema för en hel del feministisk aktivism i dag (Baer, 2015; O'Keefe, 2014). I linje med Baer, F. Shaw (2012) och Keller (2012), kan inläggen som undersökts i denna uppsats därför ses som en typ av feministisk aktivism. Då inläggens uttryck framförallt kan kopplas till postfeministiska teman innebär det också att inläggen kan bli föremål för kritik både genom en läsning med en manlig blick och en feministisk blick. Feminismens kritik riktas mot postfeminismens tendens att avpolitiserar feministiska frågor och göra dem till personliga val (Genz & Brabon, 2009). Å andra sidan har forskning visat att den personliga aktivismen går i linje med vårt individualistiska samhälle. Det är genom att lyfta upp den enskilda människans historia som ett bredare engagemang kan skapas (Bennett & Segerberg, 2012). På så vis kan detta motstånd bli ett sätt att lyfta feministiska frågor till det offentliga och göra det personliga politiskt (Baer, 2015).

Denna uppsats har inte tagit hänsyn till användarnas eventuella politiska motiv med publicerandet av inläggen. Samtidigt är urvalet baserat på användare som är uttalade feminister, vars motstånd mot den hegemoniska diskursen diskuterats även i andra medier. Detta gör det relevant att föra en diskussion kring aktivismens effektivitet och politiska motiv, då utgångspunkten är att användarna

har någon typ av mål med att uttrycka motstånd. Kopplat till O'Keefes (2014) kritik mot Slutwalk-protesterna och Femen kan inläggen vi har undersökt sägas utgöra en fragmenterad aktivism där den politiska agendan är otydlig. Zara Larssons inlägg använder exempelvis det språk som traditionellt används för att framställa kvinnor som sexobjekt utan att tydligt filtrera det genom ironi, vilket O'Keefe menar är avgörande för att motståndet ska bli effektivt. Detta medför att målet med publiceringen av bilden blir otydligt ur ett feministiskt perspektiv. Anledningen till varför denna typ av uttryck inte enbart kritiserar av icke-feminister utan även inom den feministiska rörelsen är att de reproducerar traditionella skönhetsnormer och bidrar till en fortsatt sexualisering av kvinnokroppen (ibid.). Att det politiska motivet är otydligt gör det svårt för den här typen av aktivism att skapa organiserade motståndspunkter, vilket enligt Foucault (2002) behövs för att kunna bryta upp och förändra maktpositioner i en hegemonisk diskurs. Viktigt att poängtera är att detta inte handlar om att sätta etiketter på personer som bra eller dåliga feminister. Det handlar om att sätta in den här typen av visuella uttryck, som kan ses som feministisk aktivism, i ett större sammanhang för att skapa förståelse för varför de är så komplexa, dubbeltydiga och kritiserade. På så vis håller vi med om A. Shaws (2014) slutsats att det är viktigt med en feministisk maktanalys i studiet av ny teknologi. Det är genom feminismens fokus på genus och makt som det blir möjligt att förstå hur feministisk aktivism på sociala medier förhåller sig till hegemoniska diskurser i samhället och på vilket sätt de upprätthåller eller gör motstånd emot dessa.

Vi kan dra slutsatsen att Instagrams riktlinjer, som endast utgår från den manliga blicken, begränsar feministers möjligheter att utöva aktivism. Detta gör att feminister måste anpassa sig till normen vilket skapar dessa komplexa och motsägelsefulla uttryck för motstånd. Samtidigt är det svårt att se att en förändring i Instagrams riktlinjer mot en mer tillåtande syn på kvinnlig nakenhet skulle gynna feminister. Det sociala mediet skulle genom en sådan förändring riskera att svämmas över av sexistiska, pornografiska bilder som skulle upprätthålla den hegemoniska diskursen. På så vis kan vi dra samma slutsats som tidigare forskning: att internet och sociala medier inte är en idealisk, offentlig sfär där alla har samma möjligheter (A. Shaw, 2014; F. Shaw, 2012; Nurka, 2014). I linje med O'Keefe (2014) och Bennett & Segerberg (2012) menar vi att om denna typ av aktivism skulle organiseras bättre har den potential att vara effektiv. Eftersom Instagram inte uppmuntrar till spridning av budskap genom delningar på samma sätt som exempelvis Twitter och Facebook begränsas möjligheterna för aktivismen att få stort genomslag. Det är i så fall genom att knyta samman många olika inlägg genom hashtags som till exempel #freethenipple, som används i Arvida Byströms inlägg, som dessa inlägg kan bli del i en större rörelse.

7.1 Förslag till framtida forskning

Denna studie har visat hur komplext motståndet mot den hegemoniska diskursen är. För att få ytterligare djup i förståelsen så vore det intressant att undersöka hur motstånd tar sig uttryck i bilder som publicerats av kvinnor som inte tillhör den vita, europeiska normen. En sådan undersökning hade gett ett bredare perspektiv på hur förutsättningar för motstånd och vilket språk som finns tillgängligt för feministiska aktivister påverkas av fler faktorer som till exempel hudfärg, etnicitet och klass. I undersökningen har vi antagit två olika blickar för att få en förståelse för hur bilderna kan läsas på olika sätt. Vidare skulle det vara intressant att undersöka mottagarperspektivet, främst gällande Larssons bild, där variationerna i kommentarerna visar på att denna typ av motstånd upprör och engagerar. För att närmare undersöka hur de olika läsningarna och tolkningarna görs i verkliga kontexter och inte bara genom blickar utifrån olika subjektpositioner skulle till exempel fokusgrupper kunna vara ett bra alternativ. Gällande effektiviteten i denna typ av aktivism hade det även varit intressant att göra en kartläggning på spridningen av dessa bilder, undersöka hur hashtag-protester kan fungera på Instagram och hur mer organiserade feministiska organisationer använder Instagram för aktivism.

8. Sammanfattning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur motståndet mot den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen som sexualiserad och objektifierad både kan ses som feministisk aktivism samt en reproduktion av samma diskurs. Genom kritisk diskursanalys med en feministisk ansats vill vi synliggöra de maktstrukturer som styr feministers möjligheter att utöva aktivism på Instagram. Dessutom vill vi visa hur motståndet i sig kan ses som en maktutövning gentemot andra kvinnor. Materialet utgörs av tre svenska feministers inlägg på Instagram. Det främsta kriteriet vid urval av inlägg har varit att de ska innehålla uppvisade/döljande av bröst eftersom tidigare forskning definierat detta som ett centralt uttryck för feministisk aktivism.

Studiens teoretiska ramverk utgörs av tre teorier: Foucault makt- och diskursteorier, teorier om objektifiering och blickar samt feministisk teori. Tidigare forskning ger en inblick i feministers närvaro på internet, diskurser om kvinnokroppen och hur feministisk aktivism och motstånd kan ta sig uttryck.

I studien används kritisk diskursanalys som metod. Ett analyschema, med inspiration av Van Dijk och bildanalys utvecklades där inläggen analyserades på både mikro- och makronivå. Slutligen sattes dessa två nivåer in i en bredare samhällskontext (den sociokulturella kontexten) för att se hur inläggen kunde kopplas till både den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen samt uttryck för motstånd.

Resultatet visar att inläggen både kan tolkas som feministisk aktivism samt en reproduktion av den hegemoniska diskursen. Instagrams riktlinjer begränsar feministers möjligheter att utöva aktivism eftersom det sociala mediets syn på kvinnokroppen, utifrån dess riktlinjer, endast utgår från den manliga blicken. Studiens slutsats bekräftar det tidigare forskning visat: att internet och sociala medier inte utgör en ideal, demokratisk offentlighet där alla har samma möjligheter. Dessutom visar uppsatsen att feministisk aktivism präglas av den dubbelhet som återfinns i den hegemoniska diskursen om kvinnokroppen. För att förstå till synes sexistiska och heterosexuella bilder som motstånd krävs en feministisk läsning. En läsning som kräver både förförståelse och kunskap. Denna typ av aktivism som inläggen kan sägas utgöra kan ifrågasättas utifrån vilken möjlighet den har att bidra till faktiskt förändring. Kopplat till tidigare forskning kan den sägas sakna en tydlig agenda och politiska mål, vilket är viktigt för att aktivism som sker på sociala medier ska kunna bli framgångsrik.

9. Käll- och litteraturförteckning

- Adriaens, F. (2009). Post feminism in popular culture: A potential for critical resistance. *Politics and Culture*, 4, 171-195.
- Baer, H. (2015). Redoing feminism: Digital activism, body politics, and neoliberalism. *Feminist Media Studies*, , 1-18. doi:10.1080/14680777.2015.1093070
- Bennett, W. L., Segerberg, A. (2012). The logic of connective action: Digital media and the personalization of contentious politics. *Information, Communication & Society*, 15(5), 739. doi:10.1080/1369118X.2012.670661
- Berglez, P. & Olausson, U. (2008). Kritisk diskursanalys. I Ekström, M. (red.) *Mediernas språk* (s. 121-138). Malmö: Liber.
- Berglez, P. (2010). Kritisk diskursanalys. I Ekström, M. & Larsson, L. (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Bray, A. (2009). Governing The Gaze. *Feminist Media Studies*, 9(2), 173-191. doi:10.1080/14680770902814835
- Brooks, A. (1997). *Postfeminisms : Feminism, Cultural Theory, and Cultural Forms*. London: Routledge.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Davidsson, P. (2014). Instagram årets svenska sociala medier-raket [Blogginlägg]. Hämtad 2015-11-03, från <https://www.iis.se/blogg/instagram-arets-sociala-medie-raket/>
- Ekström, M. & Larsson, L. (red.) (2010). *Metoder i kommunikationsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson, Y. & Göthlund, A. (2012). *Möten med bilder: att tolka visuella uttryck*. (2., [rev.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Fagerlund Jerrstedt, K. (2015, 19 september). Nu använder modeföretagen kvinnor med slöja i sin reklam. *Svt.se*. Hämtad 2015-12-07, från <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/slojan-tar-sig-in-i-modebranschen>
- Fogde, M. (2010). Bildanalys. I Ekström, M. & Larsson, L. (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Foucault, M. (1989). *The archaeology of knowledge*. London: Routledge.
- Foucault, M. (1993). *Diskursens ordning: installationsföreläsning vid Collège de France den 2 december 1970*. Stockholm: B. Östlings bokförl. Symposion.
- Foucault, M. (2002). *Sexualitetens historia. Bd I, Viljan att veta*. ([Ny utg.]). Göteborg: Daidalos.

- Foucault, M. (2008). *Diskursernas kamp*. Eslöv: Brutus Östlings bokförlag Symposion.
- Fredrickson, B. L., & Roberts, T. (1997). Objectification theory. *Psychology Of Women Quarterly*, 21(2), 173.
- Genz, S., & Brabon, B. A. (2009). *Postfeminism : Cultural Texts and Theories*. Edinburgh, GBR: Edinburgh University Press. Retrieved from <http://www.ebrary.com>
- Gill, R., & Elias, A. S. (2014). 'Awaken your incredible': Love your body discourses and postfeminist contradictions. *International Journal Of Media & Cultural Politics*, 10(2), 179-188. doi:10.1386/macp.10.2.179_1
- Haidl, K. (2015, 25 juni). Zara Larsson besviken: Är jag ens med på Bråvalla?. *Dagens Nyheter*. Hämtad 2015-11-02, från <http://www.dn.se/kultur-noje/musik/zara-larsson-besviken-ar-jag-ens-med-pa-bravalla/>
- Haidl, K. (2015, 30 juni). Zara Larsson bemöter kritiken: Jag hatar män i grupp. *Dagens nyheter*. Hämtad 2015-11-02, från <http://www.dn.se/kultur-noje/zara-larsson-bemoter-kritiken-jag-hatar-man-i-grupp/>
- Hjortman, E. (2015, 6 december). Regina Lunds bröstbild raderad av Instagram. *Expressen*. Hämtad 2015-12-18, från <http://www.expressen.se/noje/reginas-brostbild-raderad-av-instagram/>
- Holmgren, T. & Magnå, J. (2015, 11 juni). GP censureras på sociala medier. *Göteborgs-Posten*. Hämtad 2015-12-18, från <http://m.gp.se/kulturnoje/1.2772633-gp-bild-censureras-pa-instagram>
- Hutcheon, L. (1994). *Irony's Edge : The Theory and Politics of Irony*. Florence, KY, USA: Routledge. Retrieved from <http://www.ebrary.com>
- Hörnqvist, M. (1996). *Foucaults maktanalys*. Stockholm: Carlsson.
- Instagram. (2015). *Community Guidelines*. Hämtad 2015-11-03, från <https://help.instagram.com/477434105621119/>
- Internetstiftelsen. (2014). *Så många svenskar använder sociala medier*. Hämtad 2016-01-06, från www.internetstatistik.se/artiklar/sa-manga-svenskar-anvander-sociala-medier/
- Keller, J. M. (2012). Virtual feminisms. *Information, Communication & Society*, 15(3), 429-447. doi:10.1080/1369118X.2011.642890
- Kress, G.R. (2010). *Multimodality: a social semiotic approach to contemporary communication*. London: Routledge.
- Larsson, Zara. (2014, 10 oktober). blir förbannad [Blogginlägg]. Hämtad 2015-11-02, från <http://www.zalarsson.se/2014/10/10/blir-forbannad/>
- Lindgren, S. (2009). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. (2., [rev.] uppl.) Stockholm: Liber.

- Machin, D. & Mayr, A. (2012). *How to do critical discourse analysis: a multimodal introduction*. London: Sage.
- Malmlöf, Emma. (2015, 12 januari). Lena Dunhams bröstknep lurar Instagram. *Expressen*. Hämtad 2015-12-18, från <http://www.expressen.se/noje/lena-dunhams-brost--knepe-lurar-instagram/>
- McRobbie, A. (2004). Post-feminism and popular culture. *Feminist Media Studies*, 4(3), 255-264. doi:10.1080/1468077042000309937
- Mohanty, C.T. (2007). *Feminism utan gränser: avkoloniserad teori, praktiserad solidaritet*. Hågersten: Tankekraft.
- Mulvey, L. (1975) Visual Pleasure and Narrative Cinema. *Screen*, 16 (3): 6-18.
- Nikunen, K. (2015). Intimacy re-defined: Online sexual performances and the urge of posing. *Liminalities: A Journal of Performance Studies*, 11(1), 1-21
- Nurka, C. (2014). Public Bodies. *Feminist Media Studies*, 14(3), 485-499. doi:10.1080/14680777.2013.771693
- O'Keefe, T. (2014). My body is my manifesto! SlutWalk, FEMEN and femmenist protest. *Feminist review*, 107(1), 1-19.
- Olszanowski, M. (2014). Feminist Self-Imaging and Instagram: Tactics of Circumventing Sensorship. *Visual Communication Quarterly*, 21(2), 83-95. doi:10.1080/15551393.2014.928154
- Petré, O. (2015, 25 september). #dansaförstina - Stina Wollter backas upp på Instagram. *Göteborgs-Posten*. Hämtad 2015-11-02, från <http://m.gp.se/kulturnoje/1.2844599--dansaforstina-stina-wollter-backas-upp-pa-instagram>
- Pienaar, K., & Bekker, I. (2007). The body as a site of struggle: oppositional discourses of the disciplined female body. *Southern African Linguistics & Applied Language Studies*, 25(4), 539-555.
- Ringrose, J., & Harvey, L. (2015). Boobs, back-off, six packs and bits: Mediated body parts, gendered reward, and sexual shame in teens' sexting images. *Continuum: Journal Of Media & Cultural Studies*, 29(2), 205-217. doi:10.1080/10304312.2015.1022952
- Rose, G. (2012). *Visual methodologies: an introduction to researching with visual materials*. (3. ed.) London: Sage.
- Shaw, A. (2014). The Internet Is Full of Jerks, Because the World Is Full of Jerks: What Feminist Theory Teaches Us About the Internet. *Communication & Critical/Cultural Studies*, 11(3), 273-277. doi:10.1080/14791420.2014.926245
- Shaw, F. (2012). The politics of blogs: theories of discursive activism online. *Media International Australia* (8/1/07-Current), (142), 41-49.

Stehle, M. (2012). Pop, Porn, and Rebellious Speech. *Feminist Media Studies*, 12(2), 229-247. doi:10.1080/14680777.2011.597103

Svenska akademien (2015). *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. (14. uppl.) Stockholm: Svenska akademien.

Svensson, E. (2014, 21 februari). Fotografintervju: Emma Arvida Byström [Blogginlägg]. Hämtad 2015-11-02, från <http://rockfotoemma.elle.se/fotografintervju-emma-arvida-bystrom/>

Thurén, B. (2002). Inledning. I Hamberg, K. & Thurén, B., *Genusvägar: en antologi om genusforskning* (s. 5-23). (1. uppl.) Malmö: Liber.

Todd, Monique. (2015, september). you can't censor this. *Dazed*. Hämtad 2015-11-02, från <http://www.dazeddigital.com/photography/article/25941/1/these-insta-artists-are-changing-body-image-arvida-bystrom-molly-soda>

TT. (2015, 23 september). Stina Wollter till attack mot TV4. *Svenska dagbladet*. Hämtad 2015-11-02, från <http://www.svd.se/stina-wollter-till-attack-mot-tv4>

Tv4. (2015). *Stina Wollter om sin hyllade baddräktsdans*. Hämtad 2015-11-02, från <http://www.tv4.se/vardagspuls/klipp/stina-wollter-om-sin-hyllade-baddr%C3%A4ktsdans-3198545>

van Zoonen, L. (1994). *Feminist media studies*. London: Sage.